



**Akademia Humanistyczno  
Ekonomiczna w Łodzi  
Filia w Warszawie**

**Akademia  
Humanistyczno-Ekonomiczna  
w Łodzi  
Filia w Warszawie**

**SYLABUSY**  
dla kierunku studiów

**Pielęgniarstwo**

studia pomostowe ścieżka B  
profil praktyczny



Akademia Humanistyczno  
Ekonomiczna w Łodzi  
Filia w Warszawie

# **MODUŁ A**

**NAUKI PODSTAWOWE**



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Anatomia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość biologii człowieka ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy na temat budowy i mechanizmów działania komórek budujących podstawowe tkanki ciała ludzkiego.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studenta z zagadnieniami z zakresu anatomii prawidłowej człowieka.  
Zapoznanie studenta z prawidłową budową organizmu człowieka oraz funkcjami jego części, co jest warunkiem podstawowym przy realizacji zadań z zakresu przedmiotów medycznych dotyczących patologii (i leczenia) różnych układów.  
Zapoznanie studenta z nauką - polską i łacińską - terminologią anatomiczną, której przyswojenie pozwoli korzystać z literatury specjalistycznej oraz ułatwi zrozumienie określeń medycznych  
Przygotowanie studenta do biegłego i odpowiedzialnego posługiwania się wiedzą anatomiczną podczas wykonywania czynności zawodowych.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno- stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);	A.W1.
W02	udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy;	A.W3.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego	A.U1.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Wprowadzenie w anatomiczną terminologię ogólną. Podstawowe pojęcia w naukach morfologicznych. Podziały topograficznej ciała. Plan budowy ciała ludzkiego: osie i płaszczyzny ciała. Budowa i funkcje poszczególnych elementów układu pokarmowego	W01, W02, U01, K01
2	Topografia poszczególnych elementów układu oddechowego. Omówienie ich budowy i funkcji.	W01, W02, U01, K01
3	Topografia i funkcja elementów układu moczowo-płciowego. Omówienie ich budowy i funkcji.	W01, W02, U01, K01
4	Topografia elementów układu krwionośnego i limfatycznego. Szczegółowa budowa serca i omówienie układu wieńcowego. Budowa i funkcja wybranych narządów układu limfatycznego.	W01, W02, U01, K01
5	Charakterystyka ogólna układu ruchu człowieka. Podział na część bierną i na część czynną. Podział czynnościowy i morfologiczny połączeń kostnych.	W01, W02, U01, K01
6	Osteologia czaszki, kręgosłupa i klatki piersiowej- budowa i połączenia wybranych elementów szkieletu osiowego.	W01, W02, U01, K01
7	Osteologia kończyny górnej- budowa i połączenia. Omówienie ruchów w osiach i płaszczyznach w poszczególnych stawach kończyny górnej.	W01, W02, U01, K01
8	Osteologia kończyny dolnej- budowa i połączenia. Omówienie ruchów w osiach i płaszczyznach w poszczególnych stawach kończyny dolnej.	W01, W02, U01, K01
9	Omówienie wybranych mięśni głowy, grzbietu, klatki piersiowej i brzucha. przyczepy i funkcje mięśni. Podział mięśni na grupy mięśniowe i omówienie ich działania na stawy kończyny górnej.	W01, W02, U01, K01
10	Omówienie wybranych mięśni kończyny górnej i dolnej- przyczepy i funkcje mięśni. Podział mięśni na grupy mięśniowe i omówienie ich działania na stawy kończyny dolnej.	W01, W02, U01, K01
11	Wprowadzenie do neuroanatomii: funkcja układu nerwowego; wyjaśnienie podstawowych pojęć związanych z układem nerwowym. Podziały układu nerwowego.	W01, W02, U01, K01
12	Anatomia i charakterystyka centralnego układu nerwowego. Charakterystyka ogólna budowy zewnętrznej i wewnętrznej rdzenia kręgowego.	W01, W02, U01, K01
13	Anatomia i charakterystyka centralnego układu nerwowego. Charakterystyka ogólna budowy zewnętrznej i wewnętrznej rdzenia wybranych części mózgowia. Omówienie lokalizacji opon mózgowych. Omówienie krążenia płynu mózgowo-rdzeniowego.	W01, W02, U01, K01
14	Anatomia i charakterystyka obwodowego układu nerwowego. Omówienie topografii i funkcji zwojów i nerwów czaszkowych i rdzeniowych. Podział i charakterystyka autonomicznego układu nerwowego. Omówienie ośrodków i dróg układu piramidowego i pozapiramidowego.	W01, W02, U01, K01
15	Omówienie wybranych ośrodków i dróg zmysłowych. Narządy zmysłów i gruczoły dokrewne- topografia, budowa i funkcja. Wpływ narządów na homeostazę organizmu.	W01, W02, U01, K01
16	Przedstawienie zasad BHP obowiązujących w trakcie ćwiczeń z Anatomii. Układ pokarmowy – topografia, budowa i funkcja poszczególnych narządów.	W01, W02, U01, K01
17	Układ oddechowy- topografia, budowa i funkcja poszczególnych narządów.	W01, W02, U01, K01
18	Układ moczowo-płciowy – topografia, budowa i funkcja poszczególnych narządów.	W01, W02, U01, K01
19	Układ krwionośny i limfatyczny- topografia, budowa i funkcja poszczególnych naczyń. Omówienie budowy serca. Przedstawienie i przeanalizowanie krążenia dużego i małego.	W01, W02, U01, K01
20	Podział układu ruchu na część bierną i czynną. Wprowadzenie do osteologii. Omówienie płaszczyzn i osi ciała. Przedstawienie i nazewnictwo poszczególnych ruchów zachodzących w stawach ciała człowieka.	W01, W02, U01, K01
21	Omówienie budowy i połączeń czaszki, kręgosłupa i klatki piersiowej. Omówienie ruchów zachodzących w poszczególnych stawach.	W01, W02, U01, K01
22	Omówienie budowy i połączeń kończyny górnej i dolnej. Omówienie ruchów zachodzących w poszczególnych stawach.	W01, W02, U01, K01
23	Topografia, przyczepy i funkcje poszczególnych mięśni głowy, grzbietu, klatki piersiowej i brzucha. Omówienie działania poszczególnych grup mięśniowych.	W01, W02, U01, K01
24	Topografia, przyczepy i funkcje poszczególnych mięśni kończyny górnej i dolnej. Omówienie działania poszczególnych grup mięśniowych. .	W01, W02, U01, K01



25	Wprowadzenie do neuroanatomii. Przedstawienie podstawowych pojęć anatomicznych związanych z układem nerwowym.	W01, W02, U01, K01
26	Omówienie budowy zewnętrznej i wewnętrznej rdzenia kręgowego na przekroju poprzecznym.	W01, W02, U01, K01
27	Budowa i funkcja wybranych elementów mózgowia. Omówienie lokalizacji wybranych zwojów nerwów czaszkowych. Przedstawienie funkcji nerwów czaszkowych.	W01, W02, U01, K01
28	Budowa i funkcja wybranych zwojów rdzeniowych. Podział nerwów rdzeniowych na sploty. Omówienie topografii i funkcji wybranych nerwów kończyny górnej i dolnej.	W01, W02, U01, K01
29	Lokalizacja i funkcje ośrodków i dróg czuciowych i ruchowych. Podział, budowa i funkcja autonomicznego układu nerwowego.	W01, W02, U01, K01
30	Lokalizacja, budowa i funkcja wybranych gruczołów dokrewnych i ich wpływ na homeostazę organizmu.	W01, W02, U01, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- Wykład, wykład konwersatoryjny
- Ćwiczenia z wykorzystaniem modeli i atlasów anatomicznych

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie pracy zaliczeniowej na temat wskazany przez prowadzącego
- Przygotowanie się do egzaminu

**Formy samokształcenia obejmują przyswojenie materiału z zakresu:**

- Błony surowicze (topografia i funkcja).
- Miejsca słabego oporu w ścianach tułowia (wrota przepuklin).
- Budowa płuc (segmenty i drzewo oskrzelowe – w nawiązaniu do drenażu płuc).
- Specyfika budowy i funkcji dwóch części układu krążenia (krwionośny i limfatycznych)
- Budowa serca (w nawiązaniu do patologii mięśnia sercowego, zastawek, układu bodźcotwórczego)
- Budowa mikroskopowa i makroskopowa kości (w nawiązaniu do osteoporozy).
- Rozwój kości (w nawiązaniu do zakłóceń w procesie kościotworzenia).
- Elementy ochrony biologicznej stawów (w nawiązaniu do uszkodzeń i stanów zapalnych i obrażeń).
- Budowa makroskopowa i mikroskopowa mięśnia (w nawiązaniu do patologii mięśnia).
- Narządy pomocnicze mięśni (w nawiązaniu do uszkodzeń mechanicznych i stanów zapalnych).
- Charakterystyka zespołów mięśniowych działających na wybrane stawy tułowia i kończyn.
- Gruczoły dokrewne (w nawiązaniu do nadczynności i niedoczynności danego gruczołu)

#### **LITERATURA PODSTAWOWA:**

Podręczniki i atlasy do wyboru:

1. Michał Szpinda: *Anatomia prawidłowa człowieka, tom 1-4*, wydawnictwo Edra Urban & Partner, 2022
2. Sobotta J., *Atlas anatomii człowieka*, wyd. Urban & Partner, wydanie V, 2019
3. *Atlas anatomii człowieka* – Netter Elsevier Urban & Partner 2015 z maianownictwem polskim lub inne atlasy na poziomie akademickim

#### **LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Bochenek A., Reicher m., *Anatomia człowieka*, wyd.X, wydawnictwo PZWL, Warszawa, t.1, 2, 3, 4, 5.
2. B. Gołąb, *Anatomia czynnościowa ośrodkowego układu nerwowego*, wyd.III, wydawnictwo PZWL, Warszawa 2004.
3. Gawryszewska A., Fluder M., Marciniak R., *Atlas anatomii palpacyjnej*, wyd. MedPharm Polska 2019.
4. Feneis H., *Ilustrowany słownik mianownictwa anatomicznego*, wydawnictwo PZWL



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W02		x	x		x	x		
U01		x	x		x	x		
K01		x	x		x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Biochemia i biofizyka**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	20
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>20</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Student posiada podstawową wiedzę na temat biologii człowieka na poziomie szkoły średniej

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studentów z wpływem różnych czynników fizycznych na organizm człowieka.  
Opisanie biochemicznych podstaw integralności funkcjonowania organizmu ludzkiego.  
Przedstawienie budowy i funkcji makromolekuł występujących w organizmie ludzkim.  
Wyjaśnienie studentom biofizycznych podstawy funkcjonowania organizmu ludzkiego.  
Wyjaśnienie wybranych metod stosowanych w diagnostyce medycznej.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie</b>		
W01	Podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)	A.W13.
W02	Witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych	A.W14.
W03	Mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie	A.W15.
W04	Wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące	A.W16.
<b>W zakresie umiejętności absolwent jest gotów do:</b>		
U01	Współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki	A.U5.



W zakresie kompetencji społecznych		
K01	Dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny i potrzeb edukacyjnych	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Biofizyka – przedmiot, zakres, historia, cechy fizyczne, pomiar, błąd pomiarowy, modelowanie matematyczne. Zasady bezpieczeństwa	W01, W02, W03, W04, K01, U01
2	Rachunek przybliżony. Wprowadzenie: Matematyka, Fizyka, Chemia.	W01, W02, W03, W04, K01, U01
3	Wpływ czynników mechanicznych na organizm człowieka (fale dźwiękowe, przyspieszenia, ciśnienie, drgania).	W01, W02, W03, W04, K01, U01
4	Oddziaływanie prądu elektrycznego i pól elektromagnetycznych na organizm człowieka	W01, W02, W03, W04, K01, U01
5	Biofizyka procesu widzenia i słyszenia.	W01, W02, W03, W04, K01, U01
6	Równowaga sił w układzie mięśniowo-szkieletowym człowieka w warunkach statyki. Prawo Hooke'a	W01, W02, W03, W04, K01, U01
7	Podstawy mechaniki płynów – biofizyka układu krążenia	W01, W02, W03, W04, K01, U01
8	Fale elektromagnetyczne. Zasada działania lasera i charakterystyka promieniowania laserowego	W01, W02, W03, W04, K01, U01
9	Ultradźwięki, właściwości, wytwarzanie i zastosowanie w medycynie, USG, metoda Dopplera. Źródła i właściwości promieniowania jonizującego, efekty biologiczne, dozymetria. Metody obrazowania tkanek i narządów z wykorzystaniem promieniowania jonizującego, rentgenodiagnostyka, tomografia komputerowa, PET. Zastosowanie promieniowania jonizującego w terapii. Właściwości światła laserowego, budowa i rodzaje laserów oraz ich zastosowanie w medycynie. Rezonans magnetyczny, elektronowy (EPR) i jądrowy (NMR). Obrazowanie tkanek i narządów metodą tomografii opartej na zjawisku jądrowego rezonansu magnetycznego. Zastosowanie spektroskopii NMR w medycynie i w badaniach układów biologicznych	W01, W02, W03, W04, K01, U01
10	Biochemia – przedmiot, zakres historia, podział, metody, budowa komórki	W01, W02, W03, W04, K01, U01
11	Aminokwasy i białka. Aminokwasy, czynność optyczna, punkt izoelektryczny, klasyfikacja, formy jonowe. Peptydy, tworzenie wiązania peptydowego, oznaczanie sekwencji, synteza peptydów. Białka, źródła białka, rola białek w organizmie. Podział białek ze względu na skład. Struktury białek I-IV-rz. Oddziaływania międzycząsteczkowe w białkach. Kolagen, struktura kolagenu, wiązania stabilizujące kolagen. Denaturacja białek. Koloidalna natura białek	W01, W02, W03, W04, K01, U01
12	Enzymy. Enzymy jako biologiczne katalizatory. Energia aktywacji reakcji. Centrum aktywne enzymu. Powinowactwo enzymu do substratu, stała Michaelisa. Proenzymy. Czynniki wpływające na aktywność enzymów. Aktywatory i inhibitory enzymów. Inhibicja odwracalna kompetycyjna i niekompetycyjna. Inhibicja i nieodwracalna. Kofaktory, koenzymy i grupy prostetyczne, witaminy. Specyficzność substratowa. Zastosowanie enzymów w praktyce	W01, W02, W03, W04, K01, U01



13	Metabolizm lipidów. Kwasy tłuszczowe nasycone i nienasycone. Kwasy omega i ich znaczenia. Lipidy proste, woski i trójglicerydy. Lipidy złożone, fosfolipidy i glikolipidy. Cholesterol. Trawienie i wchłanianie tłuszczów w przewodzie pokarmowym. Lipidy osocza i ich transport. Metabolizm tłuszczów, beta-oksydacja	W01, W02, W03, W04, K01, U01
14	Metabolizm węglowodanów. Klasyfikacja węglowodanów, budowa i właściwości. Trawienie i wchłanianie węglowodanów w przewodzie pokarmowym. Glikogeneza i glikogenoliza Glikoliza. Bilans energetyczny glikolizy w warunkach tlenowych i beztlenowych. Glukoneogeneza. Regulacja poziomu cukru we krwi, działanie insuliny i glukagonu.	W01, W02, W03, W04, K01, U01
15	Budowa i metabolizm kwasów nukleinowych. Budowa DNA i RNA. Czynniki stabilizujące podwójną helisę. Organizacja DNA w komórce.	W01, W02, W03, W04, K01, U01
16	Rola i działanie witamin i hormonów w organizmie	W01, W02, W03, W04, K01, U01
17	Znaczenie tkanki tłuszczowej w organizmie	W01, W02, W03, W04, K01, U01
18	Bioenergetyka i cykl Krebsa. Cykl Krebsa i łańcuch oddechowy. Energia swobodna reakcji. Organizmy auto i heterotroficzne. Szlaki metaboliczne w komórce, anabolizm i katabolizm. Centralna rola ATP w energetyce komórki. Etapy utleniania pożywienia, białek, cukrów, tłuszczów. Oksydacyjna dekarboksylacja pirogronianu, acetyloCoA. Cykl Krebsa, lokalizacja, funkcje, reakcje. Efekt energetyczny utleniania acetylo-CoA. Transport elektronów przez łańcuch oddechowy. Bilans obrotu cyklu Krebsa z łańcuchem oddechowym. Oddychanie komórkowe	W01, W02, W03, W04, K01, U01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład informacyjny
- wykład konwersatoryjny

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie prac zaliczeniowych
- Przygotowanie się do zaliczenia
- Przedstawienie pisemnych doniesień na dowolnie wybrany temat w zakresie tematycznym przedmiotu

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Bańkowski E., *Biochemia*, wydanie 4 (wybrane rozdziały), wydawnictwo Edra Urban & Partner, 2020
2. Jaroszyk F., *Biofizyka*, (wybrane rozdziały), wydawnictwo PZWL, 2022

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Rodwell V., *Biochemia Harpera*, (wybrane rozdziały), wydawnictwo PZWL, 2018
2. Józwiak Z., Grzegorz.B., *Biofizyka. Wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami*, wydawnictwo PWN, 2005.

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W04			x		x	x		x
U01			x		x	x		x
K01			x		x	x		x



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Farmakologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, biochemii i patofizjologii człowieka

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studenta z ogólnymi pojęciami z zakresu farmakologii ogólnej i receptury.  
Zapoznanie studenta z podstawowymi grupami leków – ich zastosowaniami, mechanizmami działania, przeciwwskazaniami, działaniami niepożądanymi, interakcjami i zasadami dawkowania – szczególnie z lekami, które absolwenci pielęgniarstwa mogą ordynować samodzielnie.  
Zapoznanie studenta z zasadami stosowania leków w szczególnych grup pacjentów.  
Zapoznanie studenta ze źródłami rzetelnej wiedzy o lekach.  
Nauczenie studenta zapisywania recept na leki, substancje lecznicze i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W01	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne;	A.W19.
W02	podstawowe zasady farmakoterapii;	A.W20.
W03	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;	A.W21.
W04	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	A.W22.
W05	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	A.W23.
W06	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.W24.
W07	zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	A.W25.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz różnych stanach klinicznych;	A.U7.
U02	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	A.U8.



U03	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.U9.
U04	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;	A.U10.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Farmakologia ogólna: <ul style="list-style-type: none"><li>• Pojęcia substancja czynna, środek leczniczy, lek, lek gotowy i recepturowy</li><li>• Kategorie dostępności leków</li><li>• Nazwy leku</li><li>• Drogi podania leków</li><li>• Działanie leku miejscowe i ogólnoustrojowe</li><li>• Procesy farmakokinetyczne, którym podlega lek w organizmie</li><li>• Mechanizmy działania leków</li><li>• Interakcje lek – lek, lek – pokarmy</li><li>• Działania niepożądane leków – rodzaje działań niepożądanych leków, zasady zgłaszania działań niepożądanych</li><li>• Zasady stosowania leków w czasie ciąży i karmienia piersią</li><li>• Źródła informacji o lekach</li></ul>	W01, W02, W04, W05, U01, U02, K01
2	Receptura: <ul style="list-style-type: none"><li>• Postacie leków (leki gotowe i recepturowe)</li><li>• Rodzaje dawek leków</li><li>• Zasady dawkowania leków u dzieci i osób w podeszłym wieku</li><li>• Zasady zapisywania leków na receptach</li><li>• Dobór postaci leku i drogi podania w zależności od wskazań klinicznych i stanu pacjenta</li><li>• Zapisywanie recept</li></ul>	W06, U03, U04, K01
3	Leczenie bólu: <ul style="list-style-type: none"><li>• Ocena natężenia bólu</li><li>• Grupy leków stosowanych w leczeniu bólu</li><li>• Niesteroidowe leki przeciwzapalne – podział, mechanizm działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</li><li>• Opioidowe leki przeciwbólowe – podział, mechanizm działania, wskazania do stosowania leków opioidowych, działania niepożądane, przeciwwskazania, środki ostrożności przy stosowaniu leków opioidowych</li><li>• Zasady leczenia bólu – drabina analgetyczna WHO</li></ul>	W03, U01, K01
4	<ul style="list-style-type: none"><li>• Leki stosowane w chorobach przewodu pokarmowego – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</li><li>• Leki stosowane w leczenie choroby wrzodowej – inhibitory pompy protonowej, antagoniści receptora H2, leki neutralizujące; podstawowe zasady eradykacji <i>H. pylori</i></li><li>• Leki przeciwwymiotne – antagoniści receptorów serotoninowych, dopaminowych, histaminowych i muskarynowych; dobór leku w zależności od przyczyny wymiotów</li><li>• Leki przeczyszczające – podział leków przeczyszczających pod względem mechanizmu działania, zastosowanie różnych grup leków przeczyszczających, wskazania i przeciwwskazania do stosowania leków przeczyszczających</li><li>• Leki zapierające – leki opioidowe, środków adsorbujące; wskazania i przeciwwskazania do stosowania leków zapierających</li></ul>	W03, U01, K01



	<ul style="list-style-type: none"><li>• Leki spazmolityczne – leki cholinolityczne, inhibitory fosfodiesteraz</li></ul>	
5	<p>Leki stosowane w chorobach układu oddechowego – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Leki stosowane w leczeniu astmy/POChP – glikokortykosterydy wziewne i doustne, <math>\beta_2</math>-mimetyki, leki cholinolityczne, leki przeciwleukotrienowe; urządzenia do wziewnego podawania leków</li><li>• Leki wykrztuśne i mukolityczne</li><li>• Leki przeciwkaszlowe</li></ul> <p>Leki przeciwhistaminowe – podział leków na generacje; różne zastosowania leków przeciwhistaminowych I generacji</p>	W03, U01, K01
6	<p>Leki hipotensyjne – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Leki moczopędne – grupy leków moczopędnych, rola diuretyków tiazydowych w leczeniu nadciśnienia</li><li>• Inhibitory enzymu konwertującego i antagoniści receptora AT1</li><li>• Blokery kanału wapniowego</li><li>• <math>\beta</math>-blokery</li><li>• Inne leki hipotensyjne – <math>\alpha</math>-adrenolityki, leki działające ośrodkowo</li><li>• Podstawowe zasady leczenia nadciśnienia</li></ul>	W03, U01, K01
7	<p>Leki stosowane w chorobie niedokrwiennej serca – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Nitraty krótko i długo działające</li><li>• Statyny</li><li>• Leki przeciwplatekcyjne</li></ul>	W03, U01, K01
8	<p>Leki hipoglikemizujące – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Insuliny – podział insuliny ze względu na właściwości farmakokinetyczne, zastosowanie różnych grup insuliny, podstawowe schematy insulinoterapii</li><li>• Doustne leki przeciwcukrzycowe</li></ul>	W03, U01, K01
9	<p>Leki wpływające na krew – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Leki zmniejszające krzepliwość krwi – leki przeciwplatekcyjne, antykoagulanty do stosowania parenteralnego i doustnego; monitorowanie leczenia przeciwzakrzepowego</li><li>• Leki stosowane w niedokrwistościach – preparaty żelaza, kwas foliowy, witamina B<sub>12</sub></li><li>• Preparaty krwiopochodne</li><li>• Preparaty krwiozastępcze</li></ul>	W03, W07, U01, K01
10	<p>Leki przeciwdrobnoustrojowe – mechanizmy działania, wskazania do stosowania, działania niepożądane, przeciwwskazania</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Antybiotyki i chemioterapeutyki przeciwbakteryjne – podstawowe grupy antybiotyków (penicyliny, cefalosporyny, makrolidy, tetracykliny, aminoglikozydy, fluorochinolony), zasady racjonalnej antybiotykoterapii</li><li>• Leki stosowane w infekcjach dróg moczowych</li><li>• Leki stosowane w biegunkach infekcyjnych</li><li>• Leki przeciwgrzybicze – stosowane w grzybicach skóry i paznokci oraz w zakażeniach dróg rodnych</li><li>• Leki przeciwwirusowe stosowane w opryszczce</li></ul>	W03, U01, K01
11	<p>Leki działające na ośrodkowy układ nerwowy</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Podział leków działających na ośrodkowy układ nerwowy</li><li>• Leki uspokajające i nasenne – grupy, zastosowania, ryzyko związane ze stosowaniem</li></ul>	W03, U01, K01
12	Rodzaje i wskazania do stosowania preparatów mlekozastępczych	W03, U01, K01



**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład
- dyskusja dydaktyczna
- analiza przypadków klinicznych

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Buczek W., Danysz A., *Kompendium farmakologii i farmakoterapii. Farmakologia Danysza*, wyd. Edra Urban & Partner.
2. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kilańska D., *Ordynowanie leków i wypisywanie recept - przewodnik dla pielęgniarek i położnych*, 2021.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Rajtar-Cynke G., *Farmakologia*, wyd. PZWL, Warszawa 2015.
2. Berezińska M., Wiktorowska-Owczarek A., *Farmakologia w zadaniach. Receptura i postacie leków*, wyd. PZWL, 2018.

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W07		x			x			
U01-U04		x			x			
K01		x			x			

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Fizjologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu: anatomii i biologii człowieka, przebiegu procesów biochemicznych i biofizycznych zachodzących w żywych organizmach.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie Studenta z terminologią, symbolami i definicjami używanymi w fizjologii.  
Zapoznanie Studenta jak działają poszczególne komórki, tkanki oraz narządy organizmu ludzkiego oraz jakie zależności występują pomiędzy nimi.  
Zapoznanie studenta z złożonymi mechanizmami regulującymi czynności organizmu w spoczynku, podczas wysiłku fizycznego oraz w stanach wskazujących na zagrożenie stanem chorobowym.  
Kształtowanie postawy studenta do:  
-aktywnego i systematycznego pogłębiania wiedzy ze znajomości fizjologii człowieka;  
-przekonania o znaczeniu wiedzy o czynnościach narządów i układów w pracy na stanowisku pielęgniarki/pielęgniarsza.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie</b>		
W01	neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie;	A.W2.
W02	udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy	A.W3.
W03	fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu	A.W4.
W04	podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego	A.W5.
<b>W zakresie umiejętności absolwent potrafi</b>		
U01	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego	A.U1
<b>W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania	KS7.



**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Wprowadzenie, terminologia fizjologiczna. Pojęcia w naukach fizjologicznych tj. organizm, narząd, układy narządów, tkanka, komórka. Procesy chemiczne zachodzące w organizmie ludzkim. Pojęcie homeostazy ustrojowej.	W01, W02, W03, W04, K01
2	Charakterystyka funkcji układu nerwowego. Podział układu nerwowego. Narządy zmysłów, ośrodki i ogólna charakterystyka wrażeń zmysłowych.	W01, W02, W03, W04, K01
3	Funkcja układu krążenia ( praca serca, krążenie obwodowe, zaburzenia funkcji układu krążenia). Kontrola pracy układu krążenia i etiologia powstawania chorób serca i naczyń obwodowych.	W01, W02, W03, W04, K01
4	Rola krwi w utrzymaniu homeostazy ustrojowej. Równowaga kwasowa- zasadowa krwi. Czynnościowe zmiany morfologiczne we krwi. Krzepnięcie i grupy krwi, konflikt serologiczny.	W01, W02, W03, W04, K01
5	Funkcja układu oddechowego. Zmiany obturacyjne i restrykcyjne funkcji płuc. Gazometria i jej rola w diagnostyce fizjologicznej	W01, W02, W03, W04, K01
6	Funkcja tkanki mięśniowej poprzecznie prążkowanej, mięśnia sercowego, mięśni gładkich.	W01, W02, W03, W04, K01
7	Charakterystyka pracy układu pokarmowego. Procesy trawienne, rola właściwego odżywiania. Wielkie gruczoły przewodu pokarmowego (wątroba i trzustka i ich rola w przemianach metabolicznych).	W01, W02, W03, W04, K01
8	Gruczoły wydzielania wewnętrznego ( śledziona, tarczyce, szyszynka, przysadka mózgowa, nadnercze) i ich rola w regulacji pracy układów i narządów człowieka.	W01, W02, W03, W04, K01
9	Funkcja układu moczowo- płciowego. Czynność nerki, gruczołów płciowych (gonad). Gospodarka wodno- elektrolitowa i mechanizmy termoregulacyjne (termoregulacja chemiczna i fizyczna). Konsekwencje zdrowotne dehydratacji.	W01, W02, W03, W04, K01
10	Przemiana materii i energii i metody ich pomiaru (kalorymetria bezpośrednia i pośrednia) Metody utrzymania bilansu energetycznego i kontrola masy ciała. Reakcje fizjologiczne organizmu podczas pracy fizycznej.	W01, W02, W03, W04, K01
11	Zasady BHP stosowane w pracowni fizjologicznej. Zapoznanie się z aparaturą w pracowni. Czynność komórki nerwowej. Potencjały elektryczne komórki nerwowej. Pobudliwość, pobudzenie, hamowanie, sumowanie bodźców	W01, W02, W03, W04, K01
12	Metody pomiaru odruchów u człowieka. Obserwacja odruchów u człowieka (odruch kolanowy, źreniczny). Wybrane aspekty uszkodzeń układu nerwowego - kliniczna klasyfikacja.	W01, W02, W03, W04, K01
13	Budowa mięśni szkieletowych. Działanie różnych bodźców na mięśnie. Skurcz pojedynczy, skurcz tężcowy zupełny, niezupełny. Energetyka pracy mięśni. Mięśnie gładkie –struktura i funkcja. Budowa mięśnia sercowego, Zaburzenia funkcji mięśni.	W01, W02, W03, W04, K01
14	Regulacja czynności układu krążenia. Podstawowe metody oceny klinicznej układu krążenia. Wybrane aspekty kliniczne zaburzeń funkcji układu krążenia. Badanie tętna. Pomiar ciśnienia tętniczego. Osluchiwanie serca. Elektrokardiogram.	W01, W02, W03, W04, K01
15	Krew. Liczba hematokrytowa. Zachowanie się krwinek w roztworach Izo-, hipo- i hipertonicznych. Grupy krwi. Proces krzepnięcia krwi. Czynność krwiotwórcza. Chłonka-funkcja fizjologiczna. Mechanizmy odporności ustroju. Funkcje elementów morfotycznych. Osocze i czynności fizjologiczne z nim związane.	W01, W02, W03, W04, K01
16	Fizjologia układu oddechowego, mechanika i regulacja oddychania. Metody pomiaru czynności układu oddechowego.	W01, W02, W03, W04, K01
17	Trawienie i wchłanianie w przewodzie pokarmowym. Enzymy trawienne. Zapotrzebowanie energetyczne w różnych okresach życia. Przemiana energii i materii.	W01, W02, W03, W04, K01
18	Fizjologia nerek, filtracja nerkowa. Układ renina–angiotensyna. Produkcja moczu. Regulacja równowagi wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej.	W01, W02, W03, W04, K01



**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny
- Ćwiczenia

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?):

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami;
- Przygotowanie prac zaliczeniowych
- Przygotowanie się do zaliczenia
- Tematy do samodzielnego opracowania

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Dee Unglaub Silverthorn: *Fizjologia człowieka. Zintegrowane podejście* (wybrane rozdziały), wydawnictwo PZWL, 2018.
2. Brzozowski T., *Fizjologia człowieka*, wydawnictwo Edra Urban & Partner, 2021
3. Waugh A., Grant A., *Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby*, wydanie 1, wydawnictwo Edra Urban & Partner, 2012

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Silbergnal S; Despopoulos A. „*Ilustrowana fizjologia człowieka*, wyd. PZWL. Warszawa 2010.

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W04		x	x			x		
U01		x	x			x		
K01		x	x			x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Genetyka**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	20
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>20</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość podstaw Biologii, Biochemii, Fizjologii.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Przekazanie wiedzy z zakresu podstaw genetyki oraz technik biologii molekularnej i ich zastosowania w diagnostyce chorób genetycznych. Znaczenie konsultacji i badań genetycznych w najczęstszych schorzeniach uwarunkowanych genetycznie. Prowadzenie dyskusji naukowej.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;	A.W9.
W02	problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie;	A.W10.
W03	budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenezy;	A.W11.
W04	zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;	A.W12.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;	A.U3.
U02	wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób;	A.U4.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Kwasy nukleinowe i ich biosynteza. Zasady purynowe i pirymidynowe, rybo- i deoksyrybonukleozydy. Nukleotydy i rodzaje występujących w nich wiązań. Nukleotydy cykliczne. Struktura DNA i RNA. Rodzaje RNA.	W02, W03, K01
2	Replikacja DNA. Rodzaje i funkcje polimeraz DNA. DNA bakteryjny chromosomalny i plazmidowy. Struktura chromatyny. Telomeraza DNA. Enzymy restrykcyjne.	W02, W03, K01
3	Transkrypcja. Zapis reakcji katalizowanej przez polimerazę RNA zależną od DNA. Polimerazy RNA zależne od DNA. RNA kodujący i funkcjonalny. Synteza mRNA, rRNA i tRNA. Etapy transkrypcji.	W02, W03, K01
4	Kod genetyczny i jego cechy. Rola poszczególnych RNA w procesie translacji. t-RNA - synteza i modyfikacje post-transkrypcyjne. Aktywacja aminokwasów. Etapy translacji. Biosynteza białka i modyfikacja post-translacyjna białka. Regulacja ekspresji. Synteza mikroRNA.	W02, W03, K01
5	Dziedziczenie. Prawa niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowego, dziedziczenie cech jakościowych i ilościowych. Geny dominujące, geny recesywne, geny sprzężone, kodominacja. Genetyka populacyjna, iloraz szans, dryft genetyczny, mapowanie genomów.	W01, W04, K01
6	Uwarunkowania genetyczne chorób człowieka. Aberracje chromosomów, mutacje punktowe, polimorfizmy genów, mutageneza, transformacja nowotworowa, geny supresorowe i onkogeny, czynniki epigenetyczne, czynniki środowiskowe, naprawa DNA.	W03, U01, K01
7	Diagnostyka chorób genetycznych. Znaczenie konsultacji i badań genetycznych w najczęstszych schorzeniach uwarunkowanych genetycznie, podstawy diagnostyki mutacji genowych i chromosomowych odpowiedzialnych za choroby dziedziczne oraz nabyte, w tym nowotworowe.	U01, K01
8	Profilaktyka chorób genetycznych. Przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach dziedzicznych, genetyczne mechanizmy nabywania lekooporności, kierunki rozwoju terapii, w szczególności możliwości terapii komórkowej, terapii genowej i celowanej w określonych chorobach.	U02, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykłady multimedialne,
- wykład konwersatoryjny,
- dyskusja dydaktyczna

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- Przygotowanie się do zaliczenia

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Węgleński P., *Genetyka molekularna*. Redakcja naukowa, wyd. Naukowe PWN, Wydanie 6, 2017.
2. Drewa G., oprac. Ferenc T., *Genetyka medyczna*, wydawnictwo Esteri Edra Urban & Partner, 2011.

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Bal J., *Genetyka medyczna i molekularna*, wyd. Naukowe PWN, 2017.
2. Kaźmierczak J., Gosztowt I., *Podstawy cytologii i genetyki*, wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Wydanie 2, 2017.

### NETOGRAFIA:

1. Bieżące wskazania



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W04		x			x			
U01-U02		x			x			
K01		x			x			

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Mikrobiologia i parazytologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	30
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>30</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiedza podstawowa z zakresu biologii na poziomie szkoły średniej.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Poznanie składu i znaczenia fizjologicznej mikroflory człowieka. Zaznajomienie z wybranymi zakażeniami występującymi u ludzi. Przedstawienie roli mikrobiologa w diagnostyce zakażeń człowieka powodowanych przez bakterie, wirusy i grzyby. Zaznajomienie z profilaktyką zakażeń. Zaznajomienie ze sposobami postępowania diagnostycznego właściwymi dla określonych zakażeń. Prowadzenie dyskusji naukowej.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;	A.W17.
W02	podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej;	A.W18.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	rozpoznawać najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;	A.U6.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Znaczenie mikrobiologii we współczesnym świecie, rola i zadania mikroorganizmów w życiu i gospodarce człowieka. Podstawy systematyki drobnoustrojów. Mikroflora człowieka. Drobnoustroje jako czynnik etiologiczny zakażenia.	W01, W02, K01



2	Diagnostyka mikrobiologiczna. Morfologia i fizjologia komórki bakteryjnej. Zasady barwienia i oceny preparatu mikroskopowego. Wzrost bakterii, metody hodowli. Pobieranie materiałów do badań mikrobiologicznych i serologicznych w zakażeniach wirusowych, bakteryjnych i grzybiczych.	W01, W02, K01
3	Antybiotyki i chemioterapeutyki. Mechanizmy działania antybiotyków na komórki bakteryjne. Metody oznaczania wrażliwości na antybiotyki. Mechanizmy nabywania lekooporności przez drobnoustroje. Znaczenie epidemiologiczne, zasady racjonalnej antybiotykoterapii empirycznej i celowanej.	W01, W02, K01
4	Funkcjonowanie układu immunologicznego. Nadwrażliwość. Niedobory odporności. Odporność nieswoista i swoista w walce z antygenami. Odporność przeciwważna. Szczepionki. Czynniki etiologiczne zakażeń, zjawiska odczynowe, obronne i przystosowawcze oraz zaburzenia regulacji.	W01, W02, K01
5	Charakterystyka drobnoustrojów z uwzględnieniem form inwazyjnych i cykli życiowych wybranych drobnoustrojów. Czynniki zjadliwości, chorobotwórczość. Epidemiologia z uwzględnieniem geograficznego zasięgu. Diagnostyka i profilaktyka zakażeń.	W02, U01, K01
6	Charakterystyczne cechy wirusów. Drogi zakażenia i szerzenia się wirusów w organizmie. Zasady diagnostyki laboratoryjnej chorób wirusowych. Leki przeciwwirusowe i mechanizmy ich działania. Charakterystyka chorobotwórczość, diagnostyka i profilaktyka.	W02, U01, K01
7	Parazytologia. Charakterystyka pierwotniaków wywołujących najczęściej choroby u ludzi. Mykologia. Przegląd grzybów chorobotwórczych dla człowieka. Zakażenia bakteryjne, wirusowe i grzybicze w poszczególnych układach.	W02, U01, K01
8	Drobnoustroje wykorzystywane w technologii żywności i żywienia. Ocena procesów produkcyjnych gotowej żywności. Zanieczyszczenia drobnoustrojami patogennymi. Metody dekontaminacji. Kontrola mikrobiologiczna środowiska szpitalnego.	W01, U01, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- Wykład, wykład konwersatoryjny
- dyskusja dydaktyczna

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia
- Przygotowanie pracy zaliczeniowej

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Baj J., *Mikrobiologia*, wydawnictwo Naukowe PWN, wydanie 1, 2018.
2. Zaremba M.L., Borowski J., *Mikrobiologia lekarska*, wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2018.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Schlegel Hans G., tłumaczenie Markiewicz Z., *Mikrobiologia ogólna*, wydawnictwo Naukowe PWN, Wydanie 2, 2008.
2. *Parazytologia i akarontologia medyczna*. Redaktor: Antoni Deryło, wydawnictwo Naukowe PWN, wydanie 1, 2016.

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W02		x			x	x		
U01		x			x	x		
K01		x			x	x		



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Radiologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiedza podstawowa z zakresu fizyki, anatomii i fizjologii, na poziomie szkoły średniej

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studenta z wiedzą nt. możliwości nowoczesnej radiologii i radioterapii.  
Przekazanie podstawowej wiedzy związanej z przygotowaniem pacjenta do badań radiologicznych .

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej;	A.W26.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	właściwie stosować terminologię radiologiczną oraz przekazać pacjentom prawidłową informację nt. przygotowania do badań oraz zasad ochrony radiologicznej;	A.U11.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Radiologia - charakterystyka ogólna i klasyfikacje podstawowych metod obrazowania. Charakterystyka ogólna radiologii konwencjonalnej i zabiegowej –znaczenie w diagnostyce i terapii. Historia radiologii na świecie i w Polsce. Podstawowe klasyfikacje metod obrazowych wg. różnych kryteriów: i/ Nośniki informacji obrazowej - podstawowa charakterystyka nośników jonizujących i niejonizujących, ii/ lokalizacja źródła promieniowania – metody transmisyjne i	W01, U01, K01



	emisyjne, iii/ dynamika rejestracji- metody statyczne i sekwencyjne, iv/ forma prezentacji –metody planarne i tomograficzne. Radiologia cyfrowa – charakterystyka.	
2	Metody obrazowania oparte o promieniowanie jonizujące – rentgenodiagnostyka. Promieniowanie jonizujące – ogólna charakterystyka promieniowania X i gamma. Źródła promieniowania X – lampa rentgenowska. Własności promieniowania X - przenikliwość i natężenie. Przegląd możliwości diagnostycznych podstawowych metod opartych o promieniowanie X: Rtg-rentgenodiagnostyka ogólna, mammografia, densytometria, rentgenodiagnostyka stomatologiczna - pantomografia, angiografia /angiografia subtrakcyjna, radiologia interwencyjna, tomografia komputerowa. Absorpcja promieniowania X w tkankach. Rtg – budowa aparatu i podstawowe możliwości diagnostyczne: Rtg układu szkieletowego oraz narządów klatki piersiowej. Przygotowanie pacjenta do badań Rtg. Środki cieniujące stosowane w rentgenodiagnostyce. Rola pielęgniarki w badaniach radiologicznych.	W01, U01, K01
3	Tomografia komputerowa (TK). Istota badań TK. Zasada działania i budowa rentgenowskiego tomografu komputerowego. Skala Hounsfielda i technika okien. Spiralna wielorzędowa TK ( MDCT) – przykłady zastosowań. Kliniczne znaczenie TK. Zalety tomografii komputerowej w stosunku do klasycznej radiodiagnostyki. Przygotowanie pacjenta do badania CT — zasady ogólne.	W01, U01, K01
4	Mammografia rentgenowska. Problem nowotworów u kobiet w Polsce i na świecie. Projekcje w badaniu mammograficznym: kraniokaudalna (CC), skośna (MLO) i uzupełniające. Projekcja Eklunda – problemy z wszczepionymi implantami. Patologia, guzki, cechy zmian łagodnych i złośliwych. Raporty w mammografii. Skala BI-RADS. Czułość badań palpacyjnych, mammografii, USG i BCI. Cyfrowa tomosynteza piersi – podstawy metody.	W01, U01, K01
5	Obrazowa diagnostyka radioizotopowa – wprowadzenie do medycyny nuklearnej. Diagnostyka radioizotopowa - charakterystyka ogólna. Promieniowanie $\gamma$ jako nośnik informacji obrazowej. Podstawy fizyczne metod radioizotopowych. Jądro atomowe - nuklidy, nukleony, protony, neutrony, elektrony. Izotopy, izomery i radiofarmaceutyki. Promieniotwórczość – rozpad alfa, beta i gama. Najczęstsze izotopy stosowane w medycynie nuklearnej (Technet, Ind, Jod). Prawo rozpadu promieniotwórczego. Detekcja promieniowania gamma - gammakamery. Scyntygrafia – podstawy metody i główne zastosowania. Tomografia emisyjnej: SPECT i PET. Źródła pozytonów stosowane w PET - F18- FDG. Podstawy działania oraz główne zastosowania. Techniki hybrydowe –PET-CT : zalety.	W01, U01, K01
6	Elementy ochrony radiologicznej. Podstawy oddziaływania promieniowania jonizującego z materią. Działanie na komórki i tkanki. Reakcja organizmu na napromienianie. Dawka pochłonięta, dawka ekspozycyjna, równoważna dawka pochłonięta. Sivert. Zasady ochrony przed promieniowaniem jonizującym. Detekcja i dozymetria promieniowania jonizującego. Zależność skutków biologicznych od dawki. Teoria hormezy radiacyjnej.	W01, U01, K01
7	Metody obrazowania oparte o nośniki niejonizujące – ultrasonografia (USG). Ogólna charakterystyka metod diagnostycznych stosujących niejonizujące nośniki informacji obrazowej(USG, NMR, termografia). Fale ultradźwiękowe US — ogólna charakterystyka: natężenie fali US, rodzaje fal US, parametry akustyczne ośrodka, generacja i detekcja fal US. Zjawisko odbicia, załamania i przenikania fali US na granicy dwóch ośrodków . Ultradźwiękowe metody	W01, U01, K01



	wizualizacji — podstawowe klasyfikacje. Podstawowe typy prezentacji. Zjawisko Dopplera – pomiary przepływów. Kolorowy Doppler. Obrazowanie 2D, 3D i 4D. Przykłady badań USG: ultrasonokardiografia ; położnictwo i ginekologia. Przygotowanie pacjenta do badań USG — zasady ogólne.	
8	Metody obrazowania oparte o nośniki niejonizujące – rezonans magnetyczny (MR). Zjawisko rezonansu magnetycznego (MR) w diagnostyce obrazowej. Momenty magnetyczne jąder. Magnetyzacja. Czasy relaksacji podłużnej i poprzecznej. Środki cieniujące w badaniach MR. Główne zastosowania tomografii MR. Przygotowanie pacjenta do badania MR — zasady ogólne. Wskazania i przeciwwskazania . Przykłady badań.	W01, U01, K01
9	Wybrane aspekty radioterapii. Wprowadzenie do radioterapii — rola radioterapii w walce z rakiem. Leczenie radykalne i paliatywne. Znaczenie optymalnej dawki pochłoniętego promieniowania. Klasyfikacje radioterapii (rentgenoterapia, gamma terapia, terapia elektronowa, neutronowa, protonowa, ciężkimi jonami). Urządzenia i metody terapeutyczne stosowane w radioterapii (bomba kobaltowa, akceleratory liniowe, cyklotrony, synchrotrony). Teleradioterapia i brachyterapia. Wybrane urządzenia i metody terapeutyczne stosowane w radioterapii. Ogólne zasady opieki nad chorym onkologicznym leczonym radioterapią.	W01, U01, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia
- Przygotowanie pracy zaliczeniowej

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Pruszyński B., *Diagnostyka obrazowa. Podstawy teoretyczne i metodyka badań*, wydawnictwo PZWL, 2016.
2. Pruszyński B., *Diagnostyka obrazowa. RTG, TK, USG, MR i radioizotopy*, wydawnictwo PZWL, 2005.
3. Leszczyński S., Pilch-Kowalczyk J., *Diagnostyka obrazowa*, wydawnictwo PZWL, Warszawa 2012.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Daniel B., Pruszyński B.: *Anatomia radiologiczna. Rtg, TK, MR, USG, SC*, wydawnictwo PZWL, 2005
2. Wronkowski Z., *Chemioterapija i radioterapija*, wydawnictwo PZWL Warszawa 2007r.



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01		x			x	x		
U01		x			x	x		
K01		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Akademia Humanistyczno  
Ekonomiczna w Łodzi  
Filia w Warszawie

# **MODUŁ B**

NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Pedagogika**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	30
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>30</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiedza z socjologii, pielęgniarstwa na poziomie studiów licencjackich.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zrozumienie pojęć z zakresu pedagogiki, znajomość struktury subdyscyplin pedagogiki.  
Zdobycie wiedzy ogólnopedagogicznej niezbędnej do zrozumienia społeczno - kulturowego kontekstu kształcenia, wychowania i pracy opiekuńczej.  
Zdobycie umiejętności pogłębionego rozumienia rzeczywistości edukacyjnej i autorefleksji nad rolą wychowania i działalności pedagogicznej we współczesnym świecie.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);	B.W12.
W02	problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;	B.W13.
W03	metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych;	B.W14.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstkich;	B.U10.
U02	opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców;	B.U11.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



## TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Pedagogika jako nauka stosowana.	W01, K01
2	Pojęcia pedagogiczne (edukacja, kształcenie, wychowanie, nauczanie, uczenie się).	W01, K01
3	Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży i jej zakres.	W02, U01, U02, K01
4	Cele i wartości wychowania zdrowotnego.	W02, U01, U02, K01
5	Zasady wychowania, metody wychowania indywidualnego i grupowego.	W03, U01, U02, K01
6	Metodyka edukacji zdrowotnej.	W03, U01, U02, K01
7	Organizacja i metody opiekuńcze w zakładach opieki zdrowotnej.	U01, U02, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami,
- Przygotowanie się do zaliczenia,
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, wydawnictwo PWN, Warszawa 2019.
2. Śliwerski B., *Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości*, wydawnictwo Impuls, Kraków 2012.
3. Jundziłł E., Pawłowska R. (red.), *Pedagog wobec osoby chorego*, wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2010.
4. Sierakowska M., Wrońska I. (red.), *Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarskiej*, wydawnictwo PZWL, Warszawa 2015

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Jundziłł E., Pawłowska R. (red.), *Pedagogika opiekuńcza. Przeszłość- teraźniejszość – przyszłość*, wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2015.
2. Aronson E., *Człowiek istota społeczna*, wyd.12, wydawnictwo PWN, Warszawa 2019.

### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W03		x			x	x		
U01-U02		x			x	x		
K01		x			x	x		



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Prawo**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	15
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>15</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Ogólna wiedza społeczna z zakresu podstawowego kształcenia medycznego
---

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studenta z regulacjami prawnymi w zakresie ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce i UE. Zapoznanie studenta z regulacjami prawnymi w zakresie wykonywania zawodu pielęgniarstwa. Zapoznanie studenta z regulacjami prawnymi w zakresie odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej.
---

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;	B.W15.
W02	podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej;	B.W16.
W03	podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarstwa, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków;	B.W17.
W04	zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa;	B.W18.
W05	prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta;	B.W19.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarstwa;	B.U12.



W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TRĘŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Definicje prawa, norma moralna ,norma prawna. Kodeks pracy, regulaminy pracy, układ zbiorowy.	W01, K01
2	System ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce, na świecie i w Unii Europejskiej, różnice, podobieństwa. .Polityka zdrowotna. Rola i zadania NFZ.	W02, K01
3	Akty prawne warunkujące działalność zawodową pielęgniarki i położnej. Działalność lecznicza w ramach praktyki zawodowej. Rola i zadania samorządu zawodowego.	W03, K01
4	Odpowiedzialność pielęgniarki i położnej w świetle prawa. Zakres obowiązków , uprawnień i odpowiedzialności na stanowisku pracy pielęgniarki i położnej. Rola i znaczenie kodeksów.	W04, K01
5	Prawne podstawy ochrony praw człowieka w Polsce. Rola i znaczenie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Karta praw pacjenta.	W05, K01
6	Procedura rejestrowania praktyk zawodowych pielęgniarki i położnej.	U01, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Zajdel-Calkowska J., *Prawo medyczne*, wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2019.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r
3. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej
4. Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:5.

1. Balcerzak M., Sykuna S., *Leksykon ochrony praw człowieka. 100 podstawowych pojęć*, wydawnictwo C.H Beck 2010r

#### NETOGRAFIA:

1. Bieżące wskazania



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W05		x			x	x		
U01		x			x	x		
K01		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Psychologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	20
Ćwiczenia	10
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>30</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Ogólna wiedza społeczna z zakresu podstawowego kształcenia medycznego.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Poznanie podstawowych mechanizmów psychologicznych i psychopatologicznych.  
Nauka empatii i rozumienia potrzeb pacjenta.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone;	B.W1.
W02	zna problematykę relacji człowiek - środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;	B.W2.
W03	etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości;	B.W3.
W04	pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe;	B.W4.
W05	istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej;	B.W5.
W06	techniki redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;	B.W6.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;	B.U1.
U02	oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka;	B.U2.
U03	oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żaloba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej;	B.U3.
U04	identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się	B.U4.
U05	wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwie;	B.U5.
U06	tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami	B.U6.



	zespołu opieki;	
U07	wskazywać i stosować właściwe techniki redukcji lęku i metody relaksacyjne;	B.U7.
U08	stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;	B.U8.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Obszary zainteresowania psychologii	W01,
2.	Główne nurty psychologiczne	W01,
3.	Podstawy psychologii rozwojowej	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03
4.	Konflikty wewnętrzne i zewnętrzne w ujęciu psychologicznym	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03
5.	Kryteria psychopatologii	W01, W02, W03, W04, W05
6.	Wyznaczniki efektywnej komunikacji	W05, W06, U01, U02, U03
7.	Wypalenie zawodowe. Czym jest i jak mu przeciwdziałać?	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03
8.	Etapy rozwoju człowieka	W01, U01, U02, U03, K01
9.	Relaksacja i wizualizacja jako metody redukcji stresu	W05, W06, U07, U08, K01
10.	Komunikacja werbalna i niewerbalna	W05, W06, U04, U05, U06, K01
11.	Choroba jako stres w systemie rodzinnym	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03, K01
12.	Zasoby i ograniczenia w komunikacji z pacjentem	W05, W06, U01, U02, U03, K01
13.	Stres pourazowy i wzrost potraumatyczny	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03, K01
14.	Ocena stanu psychologicznego pacjenta	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia,
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Cieślak R., Łuszczynska-Cieślak A., *Zarządzanie stresem w pracy*, Promocja Zdrowia Nauki Społeczne i Medycyna 21, 2000.
2. Heszen-Niejodek I., *Promocja zdrowia – próba systematyzacji z perspektywy psychologa*, Promocja Zdrowia. Nauki



- Społeczne i Medycyna, 5/6, s. 7-21. 1995.
- Gniazdowski A. *Promocja zdrowia w miejscu pracy. Teoria i Zagadnienia Praktyczne*, Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1997.
  - Tylka J., *Zdrowie Menedżera. Psychologiczne ramy dla relacji: styl życia a zdrowie i choroba*, wyd. Difin, Warszawa, 2002, s. 71
  - Kędzia B., Kowalewski S., *O zagrożeniach i ryzyku*, wyd. ATEST, 05/2002.
  - Cieślak R., Widerszal-Bazyl M., *Psychospołeczne warunki pracy. Podręcznik do kwestionariusza*, wyd. CIOP, Warszawa 2000, s. 12.
  - Strelau J., *Temperament jako moderator zjawisk związanych ze stresem*, [w:] *Psychologia Temperamentu*, wyd. PWN, Warszawa, 2002, s. 391-423.
  - Strelau J., *Osobowość a ekstremalny stres*, wyd. GWP, Gdańsk 2004
  - Dudek B., Waszkowska M., Merecz D., Hanke W., *Ochrona zdrowia pracowników przed skutkami stresu zawodowego*, Instytut Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera, Łódź 2004.
  - Romanowska-Słomka I., Słomka A., *Poradnik Ocena ryzyka zawodowego w zakładach służby zdrowia*, Stowarzyszenie Inspektorów Sanitarnych RP, Wrocław 2001, s. 34-35

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- Koradecka, D., Konarska, M., *Postępy fizjologii i ergonomii i ich znaczenie dla higieny pracy*, Medycyna pracy, Vol. 53, No. 1, 15-21, 2002.
- Widerszal-Bazyl, M., *Stres psychospołeczny w pracy – pojęcie, źródła i konsekwencje, różnice indywidualne, prewencja*. W: D. Koradecka (red.), *Nauka o pracy – bezpieczeństwo, higiena, ergonomia. Tom 5: Czynniki psychologiczne i społeczne*, wyd. CIOP, Warszawa 2002

#### NETOGRAFIA:

- <http://www.psychologia-spoleczna.pl/>
- Bieżące wskazania

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W06		x			x	x		
U01-U08		x			x	x		
K01		x			x	x		

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Socjologia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	20
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>20</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Podstawowa wiedza o społeczeństwie na poziomie szkoły średniej  
Umiejętność refleksyjnego i krytycznego namysłu nad treściami przekazywanymi na zajęciach  
Chęć aktywnego uczestniczenia w zajęciach i podejmowania dyskusji

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie z pojęciami socjologicznymi, przybliżenie socjologii jako nauki oraz jej celów i znaczenia dla opisu i analizy problemów społecznych współczesnego świata, zarysowanie znaczenia podstawowych makro i mikrostruktur społecznych.  
Przybliżenie studentom wiedzy z zakresu dynamiki procesów zachodzących w grupie społecznej, takich jak budowanie więzi czy powstawanie konfliktów .  
Przekazanie wiedzy na temat łagodzenia napięć społecznych w grupie oraz metod rozwiązywania niektórych problemów społecznych.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu;	B.W7.
W02	wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;	B.W8.
W03	zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;	B.W9.
W04	pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;	B.W10.
W05	zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć;	B.W11.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;	B.U9.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



## TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Socjologia jako dyscyplina naukowa, podstawowe pojęcia i teorie, za pomocą których socjologia opisuje zjawiska oraz procesy zachodzące w zbiorowościach ludzkich oraz współczesne problemy pojawiające się w społeczeństwach	W01
2	Ekonomiczne i przyrodnicze podstawy życia społecznego. Więź społeczna i wpływ społeczny. Pojęcie instytucji i kontroli społecznej. Ład społeczny.	W01, W03
3	Socjalizacja. Role społeczne i tożsamość. Pojęcie kultury. Socjotechniki i ich znaczenie.	W03, W02
4	Etniczność a religia. „Ja” kontra „Inny”. Migracja w świetle integracji ze społecznością lokalną oraz zachowania odrębności kulturowej i tożsamościowej.	W02, W03
5	Grupa społeczna. Konflikt grupowy, dezintegracja. Konformizm, nonkonformizm. Więź społeczna, procesy społeczne.	W01, W03, W04, W05
6	Dewiacje w społeczeństwie – geneza, uwarunkowania, symptomy, konsekwencje. Koncepcje dewiacji. Kontrola społeczna i jej rola w zapobieganiu i generowaniu dewiacji. Patologia dziecięca.	W04
7	Skąd się biorą uprzedzenia - dyskryminacja i stereotypizacja. Propaganda, mowa nienawiści. Tolerancja. Metody zwalczania stereotypów i uprzedzeń. Zachowania prospołeczne i altruistyczne.	W05, U01
8	Kompetencje społeczne – czym są, metody pracy i diagnozowania. Kompetencje społeczne jako kapitał społeczny i jednostkowy.	K01, U01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład
- dyskusja dydaktyczna

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego
- przygotowanie się do zaliczenia

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Goodman N. Wstęp do socjologii. Wyd. Zysk Poznań 1997
2. Szacka B. Wprowadzenie do socjologii. Oficyna Naukowa Warszawa 2008
3. Polakowska-Kujawa J. Socjologia ogólna. SGH, Warszawa 2004
4. Aronson E. Wilson T.D., Akert R.M., Psychologia społeczna. Serce i umysł. Wyd. Zysk Poznań 2012

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Giddens A., Sutton P.W., Socjologia. Kluczowe pojęcia, PWN Warszawa 2014
2. Walczak-Duraj D. Socjologia dla ekonomistów. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 2010
3. Turner J. H. Struktura teorii socjologicznej. PWN Warszawa 2005
4. Marshall G. (red.), Słownik socjologii i nauk społecznych, PWN Warszawa 2005

### NETOGRAFIA:

1. Wesolowski W., Trudne pytania socjologii, 2009 [http://www.is.uw.edu.pl/wp-content/uploads/10\\_Wesolowski.pdf](http://www.is.uw.edu.pl/wp-content/uploads/10_Wesolowski.pdf) stan 2019
2. Mielczarek M., Mikiewicz P., Podstawy kształtowania socjologicznej wyobraźni pracowników socjalnych, [w:] B. Wojtasik (red.), Wieloaspektowość pracy socjalnej, Wyd. Nauk. DSW, Wrocław 2009, s. 13-49., [https://www.academia.edu/5289144/M.Mielczarek\\_P.Mikiewicz\\_Podstawy\\_socjologii\\_-\\_skrypt\\_dla\\_student%C3%B3w](https://www.academia.edu/5289144/M.Mielczarek_P.Mikiewicz_Podstawy_socjologii_-_skrypt_dla_student%C3%B3w) stan 2019
3. Grotowska Leder J. Wprowadzenie. Nowe aspekty współczesnych problemów społecznych, *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Sociologica* nr 62/2017 <http://dspace.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/24021> stan 2019



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W05		x			x	x		
U01		x			x	x		
K01		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Zdrowie publiczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II, III  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	80
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>80</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiadomości z podstaw pielęgniarstwa.  
Podstawowa wiedza o człowieku.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Wyposażenie w wiedzę pozwalającą identyfikować zagrożenia zdrowia populacji i jednostki; określenie kierunków ewaluacji koncepcji, zadań i funkcji zdrowia publicznego, poznanie podstawowych kierunków polityki zdrowotnej w Polsce, w Europie i na świecie.  
Zrozumienie zasad funkcjonowania opieki zdrowotnej wraz zasadami finansowania.  
Określenie kierunków profilaktyki chorób cywilizacyjnych; opanowanie zasad prawidłowej organizacji pracy, podstaw planowania własnego rozwoju zawodowego

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	zadania z zakresu zdrowia publicznego;	B.W20.
W02	kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;	B.W21.
W03	podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;	B.W22.
W04	istotę profilaktyki i prewencji chorób;	B.W23.
W05	zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;	B.W24.
W06	swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;	B.W25.
W07	międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF);	B.W26.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	oceniać światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;	B.U13.



U02	analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania;	B.U14.
U03	stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);	B.U15.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TRZĘŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Koncepcja zdrowia publicznego. Zadania i funkcje zdrowia publicznego. Definicje zdrowia. Mierniki zdrowia.	W01, W02, W03
2.	Wskaźniki jakości życia. Podstawowe kierunki polityki zdrowotnej w Polsce, w Europie i na świecie.	W04
3.	Pojęcia epidemiologiczne. Sytuacja zdrowotna polskiego społeczeństwa. Systemy ochrony zdrowia - cele, zadania, formy. Program polityki zdrowotnej państwa.	W05, W06, W07, U01, U02
4.	Zadania instytucji działających na rzecz zdrowia. Kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia. Zagrożenia zdrowotne współczesnych społeczeństw.	W05, W06, U01, U02
5.	Choroby społeczne. Polski system opieki zdrowotnej. Działania Unii Europejskiej na rzecz zdrowia - koncepcja Zdrowie XXI. Światowe organizacje działające na rzecz zdrowia.	W04, W06, U02, U03
6.	Kontraktowanie świadczeń zdrowotnych. Zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce. Jednostki opieki zdrowotnej – struktura i funkcjonowanie.	W03, U03
7.	Stanowisko pracy pielęgniarskiej – ujęcie definicyjne. Obciążenia na pielęgniarskich stanowiskach pracy.	W06, U01, U03, K01
8.	Pielęgniarka/Pielęgniarski – pracownik. Jakość w opiece zdrowotnej i opiece pielęgniarskiej.	W06, U03, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- przygotowanie się do egzaminu,
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Kulik T.B., Pacian A., *Zdrowie publiczne*, wyd. PZWL, Warszawa, 2014
2. Czupryna A., Poździej S., Ryś A., Włodarczyk C. W: (red.), *Zdrowie publiczne*, wyd. Vesalius, Kraków, Tom 1 (2000 r.) i 2 (2001r.)
3. Wojtczak A., *Zdrowie publiczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2009
4. Ksykiewicz - Dorota A., *Podstawy organizacji pracy pielęgniarskiej*, wyd. Czelej, Lublin 2004.



**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Leowski J., *Polityka Zdrowotna a Zdrowie Publiczne*, wyd. Fachowe CeDeWu, wydanie III, Warszawa 2009.
2. Wojtyński B., Goryński P., Moskalewicz B., *Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, wyd. PZM, Warszawa 2012.
3. Wojtczak A., *Zdrowie publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, wydanie I, Warszawa 2009.

**NETOGRAFIA:**

1. Bieżące wskazania

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W07		x			x	x		
U01-U03		x			x	x		
K01		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Akademia Humanistyczno  
Ekonomiczna w Łodzi  
Filia w Warszawie

## **MODUŁ C**

**NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIEŁĘGNIARSKIEJ**



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Badanie fizykalne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	15
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>25</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość zagadnień z anatomii i fizjologii w czasie kontynuowania nauki przedmiotów

**CELE PRZEDMIOTU:**

Opanowanie przez studenta wiedzy i umiejętności praktycznych niezbędnych do przeprowadzenia badania podmiotowego i przedmiotowego w celu ustalenia diagnozy pielęgniarstwa.  
Zastosowanie umiejętności prowadzenia badania fizykalnego jako elementu zapobiegania i rozpoznawania chorób i zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	Zna i rozumie pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania	C.W32.
W02	Zna i opisuje metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego	C.W33.
W03	Rozumie i omawia znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwa	C.W34.
W04	Zna sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	C.W35.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	Potrafi przeprowadzać badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki	C.U43.
U02	Umie rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku	C.U44.
U03	Potrafi wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy,	C.U45.



	klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta	
U04	Umie przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej	C.U46.
U05	Umie przeprowadzić badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;	C.U47.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Przygotowanie pacjenta do badania fizykalnego. Zasady zbierania wywiadu. Techniki badania przedmiotowego. Zastosowanie systemów teleinformatycznych lub systemów łączności w trakcie badania.	W01, W02, W03, W04, U01, U05, K01
2.	Badanie układu oddechowego.	W01, W02, W03, W04, U01, U02, U03, U04, K01
3	Badanie układu sercowo-naczyniowego oraz chłonnego.	W01, W02, W03, W04, U01, U02, U03, U04, K01
4	Badanie układu pokarmowego.	W01, W02, W03, W04, U01, U02, U03, U04, K01
5	Badanie układu nerwowego i narządu ruchu.	W01, W02, W03, W04, U01, U02, U03, U04, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia,
- przygotowanie wypowiedzi ustnej na temat wybranego elementu badania fizykalnego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Dyk D., *Badanie fizykalne w pielęgniarstwie*, wyd. PZWL, Warszawa 2020.
2. Douglas G. Macleod's, *Badanie kliniczne*, wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2017.
3. Bates B., *Wywiad i badanie fizykalne*, wyd. PWN, Warszawa 1997.
4. Krajewska-Kułak E. (red.), *Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych*, wyd. Czelaj, 2009.



**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Abramczyk A., *Diagnostowanie w opiece pielęgniarstwie realizowane w środowisku domowym. Pielęgniarstwo*, 2000.
2. Allan M., Spencer J., *Crash Course - wywiad i badanie przedmiotowe*, wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005.
3. Dacre J., Kopelman P., *Badanie kliniczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2003.
4. Szczeklik E., Szczeklik A., *Diagnostyka ogólna chorób wewnętrznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2001.
5. Kawczyńska – Butrym Z i wsp., *Diagnoza pielęgniarstwa*, wyd. PZWL, Warszawa 1999.
6. Szewieczek J., *Ćwiczenia z chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa.*, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice 2008.
7. Oblacińska A., Woynarowska B., *Profilaktyczne badania lekarskie i inne zadania lekarza w opiece zdrowotnej nad uczniami. Poradnik dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej*, Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2002.

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W04		x			x			x
U01-U05		x			x			x
K01		x			x			x

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Badania naukowe w pielęgniarstwie**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II, III  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	44
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>54</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość zasad etyki pielęgniarstwa

**CELE PRZEDMIOTU:**

Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy dotyczącej podejmowania i prowadzenia badań naukowych.  
Wykształcenie umiejętności formułowania i uzasadniania problemów badawczych.  
Określenie zasad etyki w badaniach naukowych.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa;	D.W38.
W02	metody i techniki prowadzenia badań naukowych;	D.W39.
W03	zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.	D.W40.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych;	D.U31.
U02	przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi.	D.U32.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Metodologia jako nauka, etapy postępowania badawczego.	W01
2	Faza koncepcji badań: przedmiot, cel, problemy badawcze.	W01
3	Hipotezy robocze, zmienne zależne i niezależne.	W01
4	Metody i techniki badawcze.	W02
5	Badania ilościowe i jakościowe.	W02, U02
6	Metody analizy wyników badań i opracowanie materiału badawczego.	U01
7	Określenie zasad etyki w badaniach naukowych, plagiat, prawa autorskie.	W03, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu,
- etapy postępowania badawczego,
- metody, techniki i narzędzia badawcze: metoda sondażu diagnostycznego – zasady konstruowania kwestionariusza ankiety, rodzaje pytań w ankiecie; metoda indywidualnych przypadków,
- dobór próby badawczej – zmienne i wskaźniki,
- źródła wiedzy i ich wykorzystanie, formalno-techniczny aspekt pracy: język, bibliografia, aneksy.

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Lesińska-Sawicka M. (red.), *Metoda case study w pielęgniarstwie. Wprowadzenie do zagadnienia*, wyd. Borgis, Warszawa 2009.
2. Radomski D., Grzanka A., *Metodologia badań naukowych w medycynie*, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Poznań 2011.
3. Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, wyd. PWN, Warszawa 2008.
4. Pilch T., Bauman T., *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe*, wyd. Akademickie Żak, Warszawa 2018.
5. Łobocki M., *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, wyd. Impuls, Kraków 2010.
6. Lenartowicz H., Kózka M., *Metodologia badań w pielęgniarstwie. Podręcznik dla studiów medycznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2019.

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Zenderowski R., *Praca magisterska. Licencjat. Przewodnik po metodologii pisania i obrony pracy dyplomowej*, wyd. CeDeWu, Warszawa 2018.
2. Węglińska M., *Jak pisać pracę magisterską? Poradnik dla studentów*, wyd. Impuls, Kraków 2016.

### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W03		x			x			x
U01-U02		x			x			x
K01		x			x			x



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Dietetyka**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	16
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>16</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiadomości z anatomii, fizjologii i biochemii.  
Wiedza z zakresu biologii, chemii ze szkoły średniej.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie studentów z zapotrzebowaniem człowieka na składniki pokarmowe niezbędne do utrzymania życia w warunkach zdrowia i choroby .  
Zapoznanie studentów z wartością odżywczą produktów spożywczych oraz dietetycznym przyrządzaniem potraw dietetycznych.  
Zapoznanie studentów z zasadami prawidłowego żywienia człowieka zdrowego i chorego.  
Zapoznanie studentów z rolą żywności i żywienia w patogenezie i profilaktyce wybranych chorób.  
Zapoznanie studentów z metodami oceny stanu odżywienia, zapobieganiem niedożywieniu oraz leczeniem żywieniowym (pozajelitowym).

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe;	C.W22.
W02	zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego;	C.W23.
W03	zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii;	C.W24.
W04	rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;	C.W25.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Zasady żywienia człowieka zdrowego (dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów).	W02, K01
2	Normy żywienia dla poszczególnych grup ludności.	W01, K01
3	Charakterystyka poszczególnych składników pokarmowych.	W01, K01
4	Metody oceny stanu odżywienia (dzieci, młodzieży i dorosłych).	W02, K01
5	Choroby na tle wadliwego żywienia. Niedożywienie i jego następstwa.	W03, K01
6	Leczenie żywieniowe (żywnienie poza-, dojelitowe). Powikłania leczenia żywieniowego.	W03, K01
7	Rodzaje i charakterystyka diet leczniczych.	W03, K01
8	Rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.	W04, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu
- przygotowanie pracy zaliczeniowej – opracowanie jadłospisu dla pacjenta z wybraną jednostką chorobową.

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Ciborowska H., Rudnicka A., *Dietetyka: Żywnienie zdrowego i chorego człowieka*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2015.
2. Gawęcki J. (red.nauk.), *Żywnienie człowieka. T1. Podstawy nauki o żywieniu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.
3. Grzymisławski M, Gawęcki J. (red. nauk.), *Żywnienie człowiek zdrowego i chorego. T.2*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Hasik J, Hryniewiecki L, Grzymisławski M., *Dietetyka*, Wydawnictwo Lekarskie, PZWL, Warszawa 2012.
2. Jarosz M. (red. nauk.) *Normy żywienia dla populacji Polski*, Wydawnictwo Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa 2017.
3. Kunachowicz H., Nadolna I., Iwanow K., Przygoda B., *Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2016.
4. Rogulska A., *Postępowanie dietetyczne w niedożywieniu*, wyd. lekarskie PZWL, Warszawa 2011.

### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie pisemne	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W04		x			x			x
K01		x			x			x



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Język migowy**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Standardowa sprawność manualna słuchacza, umożliwiająca właściwe odwzorowanie układu palców i ruchów dłoni ustalonych dla poszczególnych znaków daktylograficznych i ideograficznych.  
Zdolność do zapamiętywania złożonych ruchów dłoni w celu identycznego ich powtarzania.  
Funkcjonalnie sprawny zmysł wzroku.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zaznajomienie słuchaczy z problematyką uszkodzenia słuchu, przyczynami i rodzajami uszkodzeń, oraz wpływem na rozwój mowy, funkcjonowanie indywidualne i społeczne osób niesłyszących.  
Wykształcenie u słuchaczy praktycznej umiejętności posługiwania się językiem migowym w zakresie niezbędnym w praktyce pielęgniarstwa.  
Upowszechnianie idei integracji społecznej poprzez przełamywanie barier w porozumiewaniu się z osobami niesłyszącymi.  
Przygotowanie słuchaczy do dalszego, samodzielnego, rozwijania umiejętności posługiwania się językiem migowym po zakończeniu studiów.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;	C.W41.
W02	zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym;	C.W42.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	posługiwać się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzonym słuchem;	C.U52.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Źródło i rozwój polskiego alfabetu palcowego. Klasyczny język migowy i system językowo-migowy – podobieństwa i różnice.	W01
2	Wpływ wczesnego uszkodzenia słuchu na rozwój mowy i porozumiewanie się osób niesłyszących. Zasady tzw. komunikacji totalnej (mowa, znaki migowe, pismo, gesty niekonwekcyjne i in.).	W02
3	Przygotowanie do nauki daktylografii – zestaw ćwiczeń usprawniających dłonie.	U01
4	Daktylografia – polski alfabet palcowy, znaki liczebników głównych i porządkowych.	U01
5	Polskie znaki ideograficzne (pojęciowe) stosowane w języku migowym (PJM i SJM).	U01
6	Zasady tłumaczenia wypowiedzi ustnych na język migowy. Odczytywanie komunikatów w języku migowym.	U01
7	Ćwiczenia utrwalające umiejętność stosowania znaków migowych w porozumiewaniu się z niesłyszącym pacjentem.	K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- Wykład, wykład konwersatoryjny,
- Rozwiązywanie zadań problemowych, burza mózgów
- Praca w grupach, praca indywidualna

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia,
- Przygotowanie pracy zaliczeniowej

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Szczepankowski B., Koncewicz D., *Język migowy w terapii*, Wydawnictwo Naukowe WSP w Łodzi, Łódź 2012.

### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Hendzel J.K., *Słownik polskiego języka migowego*, Wydawnictwo Rakiel, Olsztyn 2000
2. „Polski język migowy” – opracowanie: PZG Oddział Łódzki. Wydawnictwo: Studio Koloru, Warszawa 2008.
3. Szczepankowski B., *Niesłyszący-Głusi-Głuchoniemi. Wyrównywanie szans*, wyd. WSiP, Warszawa 1999.

### NETOGRAFIA:

1. <https://www.spreadthesign.com/pl.pl/search/>

### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W02					X	X		X
U01					X	X		X
K01					X	X		X



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Podstawowa opieka zdrowotna**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wymagana znajomość treści z wykładów *badania fizykalne *podstawy pielęgniarstwa *psychologia
--

**CELE PRZEDMIOTU:**

Poznanie struktur POZ i zalecanego współcześnie modelu Podstawowej Opieki Zdrowotnej Zapoznanie z podstawowymi metodami pracy pielęgniarki w POZ i ich dobór w zależności od kategorii odbiorców i miejsca udzielania świadczeń Poznanie zakresu i specyfiki opieki zorientowanej na promocję zdrowia, wczesne wykrywanie chorób oraz zapobieganie powikłaniom u pacjentów w środowisku domowym, nauczania i wychowania, zawodowym oraz opiece długoterminowej Kształtowanie umiejętności wykonywania zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych, leczniczych i usprawniających pacjentów w różnym stanie zdrowia, w różnym wieku w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauczania oraz opiece długoterminowej.
---

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;	C.W19.
W02	warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarstkich w podstawowej opiece zdrowotnej;	C.W20.
W03	metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;	C.W21.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;	C.U33.



U02	oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych;	C.U34.
U03	oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;	C.U35.
U04	stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach;	C.U36.
U05	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania	C.U37.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Koncepcja Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Polsce i świecie. Zmiany w systemie ochrony zdrowia po 1999r Definicja POZ.	W01, K01
2	Rola i skład zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Współpraca z innymi jednostkami systemu ochrony zdrowia w zakresie zespołu POZ.	W01, W03, K01
3	Rodzaje praktyk pielęgniarstwa (indywidualna, grupowa, specjalistyczna). Zadania pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej	W02, K01
4	Kompetencje pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania. Zakres kompetencji pielęgniarki i położnej POZ	W02, W03, K01
5	Organizacja i funkcjonowanie POZ w systemie ochrony zdrowia. Zasady finansowania Podstawowej Opieki Zdrowotnej.	W01, W02, K01
Lp	Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
1	Rozpoznanie stanu pacjenta, rodziny i środowiska. Metody i techniki zbierania informacji. Zasady prowadzenia wywiadu pielęgniarstwa.	U01, U02
2	Wykonywanie świadczeń profilaktycznych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.	U01, U02, U03
3	Wykonywanie świadczeń diagnostycznych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.	U02, U03
4	Wykonywanie świadczeń leczniczych i rehabilitacyjnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.	U03, U04
5	Wydawanie zaleceń na kontynuację zaopatrzenia na środki medyczne.	U05

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.



**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Kilańska D., *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej t.I*, wyd. Makmed, Lublin 2015.
2. Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E., *Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej t. II*, wyd. Makmed, Lublin 2015.
3. *Pielęgniarstwo rodzinne i opieka środowiskowa* / redakcja naukowa Barbara Ślusarska, Ludmiła Marcinowicz, Katarzyna Kocka, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
4. *Podstawy organizacji pracy pielęgniarskiej : podręcznik dla studentów studiów licencjackich Wydziałów Pielęgniarstwa oraz Wydziałów Nauk o Zdrowiu* / pod red. Anny Ksykiewicz-Dorota ; [aut. Genowefa Gaweł et al.], wyd.Czelej, Lublin 2004.
5. *Podstawy pielęgniarstwa: podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. T.2, Wybrane działania pielęgniarskie* / pod red. Barbary Ślusarskiej, Danuty Zarzyckiej, Kazimierzy Zahradniczek; [aut. Iwona Adamska-Kuźmicka et al.], Wyd. 2, dodruk, wydaw. Czelej, Lublin 2015.
6. *Wybrane modele pielęgniarstwa : podstawa praktyki pielęgniarskiej* / Stefania Poznańska, Lucyna Płaszewska-Żywko, Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2001.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. *Podręcznik diagnoz pielęgniarskich : przewodnik planowania opieki opartej na dowodach naukowych* / Betty J. Ackley, Gail B. Ladwig ; [tł. Bartłomiej Barczyński et al.], wyd. pol. red. nauk. Danuta Zarzycka, Barbara Ślusarska, wydaw. GC Media House, Warszawa 2011.
2. *Pielęgniarstwo geriatryczne* / red. Gisela Mötzing, Susanna Schwarz ; współpr.: Peter Bergen [et al.]; tł.: Katarzyna Lewandowska, Izabela Młynarczuk-Biały, Elżbieta Zwierzyńska]. - Wyd. 1 pol. / red. Krzysztof Galus, wydaw. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012.
3. *Pielęgniarstwo : ćwiczenia : podręcznik dla studiów medycznych. T. 1* / pod red. Wiesławy Ciechaniewicz; [aut. Wiesława Ciechaniewicz et al.] wyd. 3 zm. i uzup. - 4 dodr.,Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W03		x			x			x
U01-U05		x			x			x
K01		x			x			x

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Podstawy pielęgniarstwa**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I, II  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	52
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	12
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
RAZEM	64

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Podstawowe wiadomości z zakresu biologii człowieka

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zapoznanie z teoretycznymi podstawami pielęgniarstwa.  
Kształtowanie umiejętności praktycznych niezbędnych podejmowania działań w zakresie umacniania i potęgowania zdrowia człowieka, jego rodziny i grup społecznych.  
Przygotowanie do pracy z pacjentem zdrowym lub chorym metodą procesu pielęgnowania.  
Kształtowanie wzoru osobowościowego pielęgniarzki/pielęgniarza.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarzkiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;	C.W1.
W02	pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia;	C.W2.
W03	funkcje i zadania zawodowe pielęgniarzki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarzkiej;	C.W3.
W04	proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i <i>Primary nursing</i> (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarzkiej;	C.W4.
W05	klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarzskich;	C.W5.
W06	istotę opieki pielęgniarzkiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neumann);	C.W6.
W07	istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarzskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;	C.W7.



W08	zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;	C.W8.
W09	zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;	C.W9.
W10	zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich;	C.W10.
W11	udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;	C.W11.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;	C.U1.
U02	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej	C.U2.
U03	ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;	C.U3.
U04	monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;	C.U4.
U05	dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarskich;	C.U5.
U06	wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;	C.U6.
U07	przewodzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;	C.U7.
U08	wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);	C.U8.
U09	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;	C.U9.
U10	stosować zabiegi przeciwzapalne;	C.U10.
U11	przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami;	C.U11.
U12	podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;	C.U12.
U13	wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;	C.U13.
U14	wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;	C.U14.
U15	zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego;	C.U15.
U16	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);	C.U16.



U17	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;	C.U17.
U18	wykonywać gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowanie dróg oddechowych i inhalacje;	C.U18.
U19	wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;	C.U19.
U20	wykonywać zabiegi higieniczne;	C.U20.
U21	pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;	C.U21.
U22	oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;	C.U22.
U23	wykonywać zabiegi doodbytnicze;	C.U23.
U24	zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik;	C.U24.
U25	zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik;	C.U25.
U26	przewodzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;	C.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TRĘŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Pielęgniarstwo i jego istota. Uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa. Definiowanie zdrowia i choroby.	W01, W02, U01, U02
2	Filozofia pielęgniarstwa, a pielęgniarstwo. Podstawy teorii pielęgniarstwa.	W03
3	Charakterystyka modeli teoretycznych pielęgniarstwa-F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, H. Peplau, C.Roy. Istota pielęgnowania. Wzory pielęgnowania.	W04, W05, W06
4	Proces pielęgnowania jako metoda pielęgnowania zindywidualizowanego. Pielęgniarka jako świadczeniodawca profesjonalnego pielęgnowania. Pacjent jako biorca świadczeń pielęgniarki.	W07, U03, U04, U05
5	Warunki pracy pielęgniarki w wybranych zakładach opieki zdrowotnej –szpital, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, przychodnia, poradnia, ośrodek zdrowia. Przyjęcie pacjenta do szpitala i na oddział. Prawa pacjenta. Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania. Udział pielęgniarki w procesie leczenia.	W08, W09, W10, U06, U07, U08, U09, U18, U19, U20, U21, U22
6	Udział w rehabilitacji chorego i przygotowanie do samoopieki. Profilaktyka zakażeń wewnątrzszpitalnych. Podstawy prawne wykonywania zawodu. Jakość w opiece pielęgniarskiej.	W11, U23, U24, U26
7	Opieka pielęgniarska nad człowiekiem zdrowym- opieka nad dzieckiem, nad osobą dorosłą, nad kobietą w ciąży, nad człowiekiem starym. Opieka pielęgniarska nad człowiekiem zagrożonym chorobą-czynnikami ryzyka chorób. Wybrane elementy interwencji pielęgniarskiej w zakresie odżywiania, w zakresie aktywności fizycznej, w zakresie palenia papierosów, w zakresie picia alkoholu.	W11, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, U17
8	Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami termoregulacji. Pielęgnowanie pacjentów ze zmianami na skórze i błonach śluzowych. Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami pracy przewodu pokarmowego. Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu układu moczowego. Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu serca i układu krążenia.	W11, U15, U16, U22, U23, U24, U25



9	Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu układu oddechowego. Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu układu nerwowego. Pielęgnowanie pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu narządów zmysłu. Pielęgnowanie pacjentów w wybranych zaburzeniach sfery psychicznej. Pielęgnowanie pacjentów w wybranych zaburzeniach psychospołecznych.	W09, U01, U03, U26, K01
10	Opieka pielęgniarska nad pacjentem w ostrym stanie choroby. Opieka nad chorym przewlekle. Zasady opieki nad chorym nieprzytomnym. Opieka nad chorym o niepomyślnym rokowaniu.	U17, U18, U22, U26, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do egzaminu,
- przygotowanie pracy zaliczeniowej – opis przypadku i plan opieki wybranego pacjenta.

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Ciechaniewicz W. (red.), *Pielęgniarstwo -ćwiczenia. Tom I, II*, wyd. PZWL, Warszawa 2019.
2. Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red), *Procedury pielęgniarskie*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.
3. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K., *Podstawy pielęgniarstwa. Podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. Tom I, Tom II*, wyd. Czelej, Lublin 2013.
4. Zahradniczek K., *Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2018.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Ciechaniewicz W., Grochans E., Łoś. E. (red.), *Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie*, wyd. PZWL, Warszawa 2014
2. Kózka M., Płaszewska-Żywko L., *Diagnozy i interwencje pielęgniarskie*, wyd. PZWL, Warszawa 2015
3. Zahradniczek K., *Wprowadzenie do pielęgniarstwa. Podręcznik dla szkół medycznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2000.

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W11		x			x	x		
U01-U26		x			x	x		
K01		x			x	x		



**KRYTERIA OCENY:**

<b>Efekt uczenia się</b>	<b>Na ocenę 2</b>	<b>Na ocenę 3</b>	<b>Na ocenę 3,5</b>	<b>Na ocenę 4</b>	<b>Na ocenę 4,5</b>	<b>Na ocenę 5</b>
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Promocja zdrowia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	24
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>150</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

<p><b>Wiedza:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>Definiuje podstawowe zagadnienia związane z promocją zdrowia i profilaktyką.</li><li>Charakteryzuje główne determinanty zachowań zdrowotnych i zagrożenia dla zdrowia.</li><li>Wskazuje placówki i instytucje realizujące zadania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki.</li></ul> <p><b>Umiejętności:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>Dobiera odpowiednie metody działań promujących zdrowie na różnych poziomach,</li><li>Realizuje i przedstawia własne projekty programów profilaktycznych w zależności od wieku, płci, stanu zdrowia oraz warunków życia</li></ul> <p><b>Kompetencje społeczne:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>Potrafi pracować w zespole wykorzystując wiedzę na temat problemów promocji zdrowia, w tym kierować pracą grupy</li><li>Przejawia zainteresowanie problematyką z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w określonych społecznościach</li></ul>
---

**CELE PRZEDMIOTU:**

<p>Dostarczenie wiedzy na temat głównych zagadnień z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób (idea, pojęciami, celami, kierunkami i metodami działania, podstawowymi dokumentami, instytucjami funkcjonującymi w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki).</p> <p>Uzyskanie wiedzy niezbędnej do podejmowania działań służących umacnianiu zdrowia i kształtowaniu postawy prozdrowotnej.</p> <p>Uzyskanie umiejętności oceny najważniejszych zagrożeń zdrowia oraz zapobiegania chorobom w rodzinie.</p>
---

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;	C.W16.
W02	zasady konstruowania programów promocji zdrowia;	C.W17.
W03	strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;	C.W18.



W zakresie umiejętności		
U01	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;	C.U28.
U02	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;	C.U29.
U03	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;	C.U30.
U04	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;	C.U31.
U05	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;	C.U32.
W zakresie kompetencji społecznych		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Promocja zdrowia a profilaktyka chorób – podobieństwa i różnice.	W01, W02, K01
2	Promocja zdrowia a profilaktyka chorób – podobieństwa i różnice.	W02, W03, K01
3	Edukacja zdrowotna. Styl życia jako podstawowy czynnik wpływający na zdrowie człowieka.	W01, W02, W03
4	Rola ochrony zdrowia w kształtowaniu prawidłowego stylu życia. Rola instytucji publicznych w promocji zdrowia. Finansowanie programów promujących zdrowie. Rola mass mediów w promowaniu zdrowia.	W02, W03, K01
5	Promocja zdrowia w wybranych grupach społecznych (dzieci i młodzież, środowisko pracy, kobiety w poszczególnych okresach życia, mężczyźni, populacja geriatryczna, osoby przewlekle chore i niepełnosprawne).	W01, W02, W03, K01
6	Identyfikowanie zachowań zdrowotnych i formułowanie problemów oraz potrzeb zdrowotnych jednostek, grup i społeczności lokalnych.	W01, W02, W03, K01
7	Metody edukacji zdrowotnej i podejmowanie działań edukacyjnych w zależności od wieku, stanu zdrowia i sprawności, stopnia posiadanej wiedzy, zapotrzebowania na wiedzę oraz czynników socjo-ekonomicznych i kulturowych.	W01, W02, W03, K01
8	Planowanie, realizacja i ewaluacja programów promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób w placówkach ochrony zdrowia oraz w środowisku nauczania i wychowania.	W01, W02, W03 K01
Lp	Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
1	Narzędzia służące do oceny potencjału zdrowotnego pacjenta i rodziny, metody stosowania ich w praktyce pielęgniarstwa.	U01
2	Styl życia jako podstawowy czynnik wpływający na zdrowie człowieka. Uwarunkowania zachowań zdrowotnych.	U02, U03
3	Metody i formy profilaktyki i prewencji chorób. Edukacja w zakresie samooceny i samokontroli stanu zdrowia.	U01, U04, U05
4	Rola pielęgniarki w kształtowaniu zachowań zdrowotnych człowieka, rodziny, społeczności lokalnej.	U02, U03
5	Programy promocji zdrowia – tworzenie, realizacja, ocena.	U05, K01



**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia.

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Andruszkiewicz A., Banaszekiewicz M., *Promocja zdrowia. Tom I. Teoretyczne podstawy promocji zdrowia*, wyd. Czelej, Lublin 2010.
2. Andruszkiewicz A. Banaszekiewicz M. (red.), *Promocja zdrowia. Podręcznik dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo*, wyd. Czelej, Lublin 2010.
3. Karski J. B.(red.), *Promocja zdrowia dziś i perspektywy jej rozwoju w Europie*, wyd.CeDeWu, Warszawa 2009.
4. Łuszczynska A (red.), *Zmiana zachowań zdrowotnych*, wyd. GWP, Gdańsk 2004.
5. Tobiasz-Adamczyk B., *Wybrane elementy socjologii zdrowia i choroby*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000.

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W03					x			x
U01-U05					x			x
K01					x			x

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>10</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Podstawowa wiedza dotycząca organizacji miejsca pracy, zasad funkcjonowania zespołów pracowniczych.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Dostarczenie wiedzy na temat funkcjonowania zespołów pracowniczych, specyfiki funkcji kierowniczych, stylów zarządzania oraz zasad kierowania zespołami pracowniczymi.  
Nauczenie planowania i organizowania pracy zespołowej, rozwiązywania konfliktów w zespołach pracowniczych.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	Priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu	C.W43
W02	Znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy	C.W44
W03	Rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety	C.W45
W04	Proces podejmowania decyzji w zespole	C.W46
W05	Metody samooceny pracy zespołu	C.W47
W06	Czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole	C.W48
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	Analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej	C.U53
U02	Korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu	C.U54
U03	Wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu	C.U55
U04	Planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy	C.U56



U05	Identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej	C.U57
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	Kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną	KS1.
K02	Przestrzegania praw pacjenta	KS2.
K03	Samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS3.
K04	Ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe	KS4.
K05	Zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	KS5.
K06	Przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	KS6.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Specyfika zespołu jako grupy	W01-W06, U01-U05, K01-K06
2	Kierowanie zespołem pracowniczym	W01-W06, U01-U05, K01-K06
3	Funkcje kierownicze i style zarządzania w organizacji pracy zespołowej	W01-W06, U01-U05, K01-K06
4	Zespół pracowniczy a zmiany organizacyjne, technologiczne	W01-W06, U01-U05, K01-K06
5	Planowanie pracy własnej i zespołowej.	W01-W06, U01-U05, K01-K06
6	Komunikacja w zespole pracowniczym	W01-W06, U01-U05, K01-K06
7	Konflikty w zespole pracowniczym i ich znaczenie dla organizacji	W01-W06, U01-U05, K01-K06
8	Podjęcie decyzji w zespole pracowniczym. Negocjacje.	W01-W06, U01-U05, K01-K06

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- Wykład, wykład konwersatoryjny,
- Rozwiązywanie zadań problemowych, burza mózgów
- Praca w grupach, praca indywidualna

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami
- przygotowanie się do zaliczenia
- przygotowanie prac zaliczeniowych: realizacja zleconego zadania (planowanie pracy, rozwiązywanie konfliktu, negocjacje)

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Ksykiewicz-Dorota A., *Zarządzanie w pielęgniarstwie*, wyd. PZWL, Warszawa 2013.
2. Kożusznik B., *Kierowanie zespołem pracowniczym*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005.



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W06					x	x		x
U01-U05					x	x		x
K01-K06					x	x		x

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Akademia Humanistyczno  
Ekonomiczna w Łodzi  
Filia w Warszawie

## **MODUŁ D, E, F**

NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

PRAKTYKA ZAWODOWA



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin, zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	16
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	20
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>148</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu anatomii, fizjologii, patofizjologii, badań fizykalnych, radiologii, farmakologii, podstaw pielęgniarstwa, psychologii, pedagogiki, chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego, chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego, geriatry i pielęgniarstwa geriatrycznego.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Student posiada wiedzę z zakresu pielęgniarstwa internistycznego, chirurgicznego podstaw pielęgniarstwa, badania fizykalnego.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie w intensywnej opiece medycznej;	D.W3.
W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	zasady organizacji opieki specjalistycznej (intensywnej opieki medycznej);	D.W10.
W06	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	D.W18.
W07	standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	D.W28.
W08	zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	D.W29.



W09	metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;	D.W30.
W10	patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	D.W31.
W11	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	D.W32.
W12	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W33.
W13	zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;	D.W34.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzą profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
U04	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	D.U10.
U05	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U06	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U07	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	D.U19.
U08	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U09	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U10	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U11	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U12	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25.
U13	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
U14	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.



K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Znieczulenie – rodzaje, ocena ryzyka znieczulenia, leki stosowane w znieczuleniu. Powikłania znieczulenia ogólnego i przewodowego. Przygotowanie chorego oraz sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym. Opieka pooperacyjna w oddziale wybudzeń. Zasady i metody opieki nad pacjentem po znieczuleniu.	W01,W02, W03, W04, U01, U02, U03, U04
2	Organizacja i standardy wyposażenia oddziałów intensywnej terapii. Ostra niewydolność oddechowa. Nagłe zatrzymanie krążenia: bezpośrednie przyczyny, rozpoznanie. Opieka nad dawcą narządów na oddziale intensywnej terapii. Wstrząs – rodzaje, patofizjologia wstrząsu, obraz kliniczny, leczenie.	W04, W05, U01, U06, K01, K02, K03
3	Stany nieprzytomności – ocena zaburzeń głębokości świadomości (Glasgow Coma Scale ), przyczyny śpiączek, rozpoznawanie śpiączki, ogólne zasady postępowania z chorym nieprzytomnym. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne (BLS) i użycie automatycznych defibrylatorów. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne ALS. Intensywny nadzór bezprzyrządowy i przyrządowy – rozpoznawanie stanów zagrożenia życia.	W06, W07, W08, W09, W10, W11, U10, U11, U13, U14
4	Dostępły naczyńniowe – rodzaje, technika zakładania, powikłania, karta monitorowania dostępów. Zatrucia – pierwsza pomoc, opieka nad chorym w oddziale intensywnej terapii.	W03, W04, W10, U03, U14, K06, K07
5	Problemy pielęgnacyjne pacjentów leczonych na oddziałach intensywnej terapii oraz metody zapobiegające zagrożeniom i powikłaniom wynikającym z długotrwałego unieruchomienia. Pierwsza pomoc przedlekarska.	W04, W05, U01, U06, K01, K02, K03
6	Wskazania do przyjęcia na oddział Intensywnej Terapii. Dokumentacja obowiązująca w oddziale IT. Monitorowanie kliniczne i przyrządowe. Pielęgnowanie chorego nieprzytomnego – stany nieprzytomności. Ocena głębokości zaburzeń świadomości. /SKALA GCS/. Pielęgnowanie pacjenta z niewydolnością oddechową wymagającego sztucznej wentylacji - toaleta drzewa oskrzelowego chorego zaintubowanego lub z rurką tracheotomijną, zmiana opatrunku wokół rurki, kontrola szczelności rurki raz sprawności respiratora, ocena skuteczności wentylacji, dokumentowanie opieki.	W10, W12, W13, U03, U04, U05, U06, U13, U14, K04, K05, K06
7	Rola i zadania pielęgniarki w zespole terapeutycznym oddziale intensywnej terapii. Zadania pielęgniarki w stanach ostrego zagrożenia życia i po nagłym zatrzymaniu krążenia.	W07, W12, U12, K04, K06
8	Żywnienie dojelitowe i pozajelitowe chorych leczonych na oddziale intensywnej terapii. Technika, metody i zasady żywienia dojelitowego. Podłączenie pompy. Monitorowanie chorych żywionych przez cewnik centralny. Pielęgnowanie chorego z ostrą niewydolnością nerek. Rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym metodą dializy ustrojowej.	W04, W05, U07, U08, K01 K02
Lp	Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
1	Dokumentacja pacjenta znieczulanego/hospitalizowanego w OIT, przyjęcie pacjenta	U01, U02, K01, K02
2	Intubacja, wymiana rurki intubacyjnej (CSM)	U07, U08, K01,K02, K03, K04
3	Toaleta drzewa oskrzelowego, prowadzenie tlenoterapii (CSM)	U02, U03, U07, K06, K07



4	Pielęgnacja pacjenta nieprzytomnego (CSM)	U01, U02, U03, U05, U06, U12, U13, K01, K02, K03, K04, K05, K06
5	Ułożenie pacjenta w zależności od rodzaju znieczulenia	U02, U05, U08, U11, U13, K01, K02, K03, K04, K05
6	Farmakoterapia i leczenie w różnych stanach zagrożenia życia	U02, U04, U06, U09, U13, U14
7	Zasady organizacji oddziałów intensywnej terapii organizacja stanowiska intensywnej terapii, podawanie leków różnymi drogami	U01, U02, U03, U04, U05, U13, K01, K02, K03, K04, K06, K07
8	Znajomość i rozpoznawanie stanów zagrożenia życia. Metody diagnostyczne stosowane w OIT	U01, U02, U03, U05, U09, U13, U14, K01, K02, K03, K04, K05, K07
9	Zasady profilaktyki zakażeń w OIT	U01, U02, U05, U06, U07, U10, K01, K02, K03, K04, K05, K07
10	Pielęgnacja pacjenta z założoną rurką intubacyjną, tracheotomijną, wkłuciem naczyniowym (centralnym żylnym, tętniczym), założonym cewnikiem do pęcherza moczowego	U02, U09, U13, K03, K04, K05, K06, K07
11	Asystowanie do zabiegów diagnostycznych i leczniczych w OIT	U06, U08, U10, K01, K02, K03, K04, K07
12	Pielęgnowanie chorego z ostrą niewydolnością nerek. Rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym metodą dializy ustrojowe	U01, U02, U06, U08, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K07
13	Żywienie dojelitowe i pozajelitowe chorych leczonych na oddziale intensywnej terapii. Technika, metody i zasady żywienia dojelitowego. Podłączenie pompy. Monitorowanie chorych żywionych przez cewnik centralny.	U01, U02, U06, U08, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem nieprzytomnym

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Krajewska-Kułak E., Rolka H., Jankowiak B., *Standardy anestezjologicznej opieki pielęgniarskiej*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.
2. Kamiński B., Kubler A., *Anestezjologia i intensywna terapia*, wyd. PZWL, Warszawa 2018.
3. Kruszyński Z., *Podstawy anestezjologii i intensywnej terapii*, wyd. UMP, Warszawa 2010.
4. Krajewska – Kułak E, Rolka H, Jankowiak B., *Standardy i procedury pielęgnowania chorych w stanach zagrożenia życia*, wyd. PZWL, Warszawa 2009.
5. Wołowicka L., Dyk D., *Anestezjologia i Intensywna Terapia. Klinika i Pielęgniarstwo*, wyd. PZWL, Warszawa 2007, 2008.
6. Andres J. (red.), *Wytyczne resuscytacji 2015*, wyd. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016.
7. Kubler A. red., *Anestezjologia*, wyd. Urban & Partner, Wrocław 2007.
8. Larsen R., *Anestezjologia*, T1,2, wyd. Urban & Partner, Wrocław 2008.



9. Rybicki A., *Intensywna terapia*, wyd. PZWL, Warszawa 2008.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Gaszyński W., *Intensywna terapia i wybrane zagadnienia medycyny ratunkowej. Repetytorium*, wyd. PZWL, Warszawa 2013.
2. Kózka M. (red.), *Stany zagrożenia życia. Wybrane standardy i procedury postępowania pielęgniarskiego*, wyd. UJ, Kraków 2001.
3. Kokot F.(red)., *Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2009.

**NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W13		x			x	x		
U01-U14		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I, II  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	120
Praca własna studenta	
RAZEM	<b>192</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

**Wiedza:**

- charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia,
- zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku,
- zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia,
- posługuje się mianownictwem anatomicznym,
- omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna),
- rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz procesów elektrofizjologicznych,
- charakteryzuje specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju.

**Umiejętności:**

- gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki,
- dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa,
- posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego,
- konstruuje wzór wykorzystania podstaw wiedzy anatomicznej w badaniu przedmiotowym,
- wykazuje różnice w budowie i charakteryzuje funkcje życiowe człowieka dorosłego i dziecka.

**Kompetencje społeczne:**

- systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.



### CELE PRZEDMIOTU:

- przygotowanie studenta do kompleksowej opieki nad pacjentem leczonym operacyjnie w wybranych jednostkach chorobowych z uwzględnieniem etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, leczenia i rokowania,
- przygotowanie studenta do kompleksowej opieki nad chorym z uwzględnieniem technik operacyjnych,
- nauczenie studenta właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia stosowanych w chirurgii,
- nauczenie zasad diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie chirurgicznym,
- nauczenie metod przygotowania chorego do badań diagnostycznych, do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym oraz do chirurgii jednego dnia z uwzględnieniem czynników zwiększających ryzyko okołoperacyjne,
- nauczenie pielęgnowania chorego w okresie okołoperacyjnym z uwzględnieniem rodzaju znieczulenia,
- przedstawienie zasad postępowania aseptycznego i antyseptycznego w zwalczaniu zakażeń w chirurgii.
- nauczenie zasad odżywiania chorych chirurgicznych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia,
- przedstawienie wybranych zagadnień z chirurgii operacyjnej układu pokarmowego, oddechowego, naczyniowego i dokrewnego,
- zaznajomienie z zasadami leczenia i pielęgnacji chorych z urazami narządu ruchu (mechanicznymi i termicznymi),
- przygotowanie do sprawowania opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową.

### EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie chirurgicznym;	D.W3.
W03	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	D.W4.
W04	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
W05	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W06	standardy i procedury pielęgniarstwiej stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W07	zasady organizacji opieki specjalistycznej – chirurgicznej oraz na bloku operacyjnym;	D.W10.
W08	zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia ( <i>Enhanced Recovery After Surgery, ERAS</i> );	D.W22.
W09	czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne;	D.W23.
W10	zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	D.W24.



W11	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	D.W25.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzą profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
U04	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
U05	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
U06	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
U07	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
U08	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U09	przewodzą u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
U10	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U11	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U12	przewodzą rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
U13	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U14	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U15	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U16	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.



K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.
-----	---	------

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Przygotowanie pacjenta do operacji – rola pielęgniarki, operacyjnej. Przygotowanie pola operacyjnego. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.	W01 - W10, U01, U07, U08, U11, U13, U14, K01- K07
2	Metody nieoperacyjnego i operacyjnego leczenia przewlekłych ran, w tym wyjaśnia rolę hiperbarii tlenowej oraz terapii podciśnieniowej w tym procesie.	W01, W06, W11, U02, U03, U04, K01- K07
3	Strefy histopatologiczne urazu termicznego, kwalifikację ran oparzeniowych, składowe leczenie ciężkiego oparzenia oraz zasady profilaktyki, rozpoznawania i leczenia zakazanej rany oparzeniowej.	W01, W06, W11, U01, U02, U03, U04, U14, U15, U16, K01- K07
4	Podstawowe zabiegi z zakresu chirurgii: choroby otrzewnej (rozlane zapalenie otrzewnej, ograniczone zapalenie otrzewnej, zrosty wewnątrzotrzewnowe), żołądka i dwunastnicy (choroba wrzodowa, rak żołądka), choroby wątroby i dróg żółciowych (rak wątroby, torbiel, ropień wątroby, kamica żółciowa, ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego, wodniak, ropniak pęcherzyka żółciowego, przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego, rak pęcherzyka żółciowego), choroby trzustki (ostre zapalenie trzustki, przewlekłe zapalenie trzustki, rak trzustki), choroby jelita cienkiego (uchyłek Meckela, nowotwory jelita cienkiego, niedrożność jelit mechaniczna i czynnościowa), choroby jelita grubego (polipy, rak jelita grubego, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, choroba Leśniowskiego – Crohna, martwica jelita, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, jelito olbrzymie), choroby odbytu (żylaki odbytu, szczelina odbytu, ropień okołoodbytniczy, przetoka odbytu, wypadanie odbytu), krwotok z przewodu pokarmowego, przepukliny (pachwinowa, udowa, pępkowa, przepuklina linii białej, przepuklina w bliźnie pooperacyjnej), choroby tarczycy (wole, nadczynność tarczycy, rak tarczycy), chirurgiczne leczenie otyłości, choroby przytarczyc, choroby nadnerczy, amputacja kończyn, żylaki kończyn dolnych (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01- U05, U08, U10- U16, K01- K07
5	Podstawowe zabiegi w ortopedii i traumatologii: urazy narządu ruchu: złamanie kości długich, złamanie szyjki kości udowej (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej); zmiany zwyrodnieniowe stawów (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01- U05, U08, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, K01- K07
6	Podstawowe zabiegi z zakresu urologii: kamica dróg moczowych, choroby gruczołu krokowego, nowotwory układu moczowo - piciowego, urazy narządów układu moczowego, wrodzone wady układu moczowego (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01- U05, U08, U10-U16, K01- K07
7	Zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową	W01, W02, W09, W11, U01, U02, U03, U04, U11, U13, K01- K07
8	Podstawowe zabiegi z zakresu neurochirurgii: nowotwory wewnątrzczaszkowe, metody leczenia guzów wewnątrzczaszkowych, urazy głowy i mózgu, choroby i urazy kręgosłupa, leczenie schorzeń zwyrodnieniowych kręgosłupa i patologii tarczy międzykręgowej (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01- U05, U08, U10-U16, K01- K07
9	Podstawowe zabiegi z zakresu kardiochirurgii: chirurgiczne leczenie choroby wieńcowej, wskazania do rewaskularyzacji chirurgicznej serca w przebiegłej stabilnej dławicy wieńcowej, leczenie operacyjne w ostrych zespołach wieńcowych, transplantacja serca, wady wrodzone wymagające leczenia chirurgicznego, leczenie nabytych wad serca, współczesne urządzenia do krążenia pozaustrojowego (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01- U05, U08, U10- U16, K01- K07



10	Podstawowe zabiegi z zakresu torakochirurgii: chirurgiczne leczenie rak płuca, odma samoistna, odma pourazowa i krwiak opłucnej, nakłucie klatki piersiowej, stałe ssanie z jamy opłucnej, drenaż (badania diagnostyczne, wskazania do zabiegu, techniki operacyjne, powikłania, specyfika pracy pielęgniarskiej).	W01-W07, W09, W10, U01-U05, U08-U16, K01- K07
11	Podstawy transplantologii: akty prawne przeszczepiania narządów unaczynionych, techniki przeszczepiania narządów, przeszczepianie nerek, wątroby, serca, płuc, trzustki, jelit.	W01-W07, W09, W10, U01-U05, U11, U12, U13, U15, U16, K01- K07
<b>Lp</b>	<b>Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe</b>	<b>Symbol efektów uczenia się</b>
1.	Przygotowanie chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym, ocena stanu pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach.	U01, U14, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
2.	Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celów i planu opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej.	U01, U02, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
3.	Dobieranie technik i sposobów pielęgnowania rany, w tym zakładanie opatrunków. Dobieranie metod i środków pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji.	U01, U03, U04, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
4.	Doraźne unieruchamianie złamań kości, zwichnięć, skręceń. Doraźne tamowanie krwotoków i krwawień.	U01, U03, U04, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
5.	Monitorowanie bólu w okresie pooperacyjnym, reakcji pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosowanie farmakologicznego i niefarmakologicznego postępowania przeciwbólowego.	U01, U11, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
6.	Profilaktyka powikłań wczesnych i późnych po zabiegach operacyjnych.	U01, U02, U04, U04, U05, U11, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
7.	Doraźne podawanie pacjentowi tlenu i monitorowanie jego stan podczas tlenoterapii.	U01, U06, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
8.	Podawanie leków różną drogą, zasady premedykacji.	U01, U04, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
9.	Prowadzenie u osób dorosłych i dzieci żywienia dojelitowego (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienia pozajelitowego.	U01, U09, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
10.	Pielęgnowanie pacjenta z przetoką jelitową i moczową.	U01, U03, U04, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
11.	Pobieranie materiału do badań diagnostycznych przed i po zabiegach operacyjnych.	U07, U08, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
12.	Monitorowanie parametrów życiowych i stanu ogólnego pacjenta przed i po zabiegu operacyjnym.	K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
13.	Współpraca zespołu chirurgicznego i anestezjologicznego w opiece nad chorym operowanym.	U08, U11, U13, U14, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
14.	Edukacja pacjenta, przygotowanie do samoopieki i samopielęgnacji po leczeniu chirurgicznym. Prowadzenie rozmowy terapeutycznej.	U01, U11, U12, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07



**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.
- praca pisemna na temat wskazany przez prowadzącego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Walewska E., *Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego*, wyd. PZWL, Warszawa 2012.
2. Walewska E., Ścisło L., *Procedury pielęgniarские w chirurgii. Podręcznik dla studentów*, wyd. PZWL, Warszawa 2013.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Fibak J.: *Repetitorium. Chirurgia*, wyd. PZWL, Warszawa 2010.
2. Noszczyk W. (red), *Chirurgia. Repetitorium*, wyd. PZWL, Warszawa 2009.
3. Dyk D. (red), *Badania fizyczne w pielęgniarstwie*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.

#### NETOGRAFIA:

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W11		x			x	x		
U01-U16		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie

Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)

Profil: Praktyczny

Stopień studiów: pierwszy

Nazwa przedmiotu: **Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne**

Rok akademicki: 2025/2026

Język wykładowy: polski

Zalecany semestr studiów: I

Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

#### LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	120
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>192</b>

#### WYMAGANIA WSTĘPNE:

##### Wiedza:

- wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku;
- zna i omawia budowę ciała ludzkiego, posługując się mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego
- charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;
- zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;
- zna zasady przygotowania opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;
- zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia;
- charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad chorym w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;
- różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;
- charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach w zależności od wieku i stanu zdrowia z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
- zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsięwzięcia podmiotu leczniczego w zależności od wieku i stanu zdrowia pacjenta;
- zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej;
- zna następstwa długotrwałego unieruchomienia;
- zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;
- zna rodzaje badań diagnostycznych i posiada wiedzę w zakresie ich zlecenia.

##### Umiejętności:

- gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki,
- prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób;
- rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia;
- prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące chorób i uzależnień;
- dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa,
- konstruuje wzór wykorzystania podstaw wiedzy anatomicznej w badaniu przedmiotowym,
- diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji;
- ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych;
- prowadzi rozmowę terapeutyczną;
- rozpoznaje stany nagłego zagrożenia zdrowia;
- prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta;
- przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego;
- prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarstwa i raportów, kartę rejestru



- zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki;
- dostosowuje interwencje pielęgniarские do rodzaju problemów pielęgnacyjnych;
  - potrafi rozpoznawać wskazania do wykonywania określonych badań diagnostycznych i posiada umiejętności umożliwiające wystawianie skierowań na określone badania diagnostyczne;
  - potrafi przygotowywać zapisy recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie.

**Kompetencje społeczne:**

- systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;
- przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece;
- wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych;
- przestrzega praw pacjenta;
- rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe;
- przestrzega tajemnicy zawodowej;
- przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Przygotowanie studenta do kompleksowej opieki nad pacjentem w wybranych jednostkach chorobowych z uwzględnieniem etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, leczenia i rokowania.  
Przygotowanie studenta do kompleksowej opieki nad pacjentami z chorobami wewnętrznymi z uwzględnieniem umiejętności formułowania diagnozy pielęgniarской oraz planowania zadań pielęgniarских;  
Nauczenie studenta właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia stosowanych w chorobach wewnętrznych.  
Nauczenie metod przygotowania chorego do badań diagnostycznych.  
Przedstawienie zasad postępowania aseptycznego i antyseptycznego w zwalczaniu zakażeń.  
Nauczenie zasad odżywiania chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego dla poprawy wyników leczenia.  
Przedstawienie wybranych zagadnień dotyczących chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego;  
Przygotowanie studenta do współpracy z zespołem terapeutycznym.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarской nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym;	D.W3.
W03	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4.
W04	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
W05	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W06	standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W07	rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od wieku i stanu zdrowia pacjenta;	D.W10.
W08	swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej internistycznej;	D.W22.
W09	następstwa długotrwałego unieruchomienia;	D.W23.



W10	standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	D.W24.
W11	procedurę postępowania z ciałem pacjenta zmarłego	D.W25.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzą profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
U04	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
U05	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
U06	diagnozować stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji;	D.U9.
U07	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
U08	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opieką pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U09	doraźnie podawać tlen, modyfikować dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej;	D.U17.
U10	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U11	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U12	przewodzą rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
U13	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U14	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U15	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U16	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.



K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób układu krążenia, serca i naczyń: choroba niedokrwienności serca, zawał serca (objawy kliniczne, diagnostyka, leczenie), niewydolność serca ostra i przewlekła - epidemiologia, klinika, diagnostyka, leczenie. Niewydolność krążenia. Nadciśnienie pierwotne i wtórne. Pielęgnowanie chorych w schorzeniach układu krążenia	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W08, W09, W10, U01, U07, U08, U11, U13, U14, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
2	Choroby naczyń obwodowych: choroba Raynauda, miażdżyca zarostowa kończyn.	W01, W06, W11, U2, U3, U4, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
3	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób układu oddechowego: zapalenie płuc i oskrzeli, atypowe zapalenie płuc. Przewlekła obturacyjna choroba płuc. Astma oskrzelowa. Choroby nowotworowe płuc. Pielęgnowanie chorych w chorobach układu oddechowego.	W01, W06, W11, U01, U02, U03, U04, U14, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
4	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób układu pokarmowego: choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zapalenia jelit, zapalenie pęcherzyka żółciowego, kamica, lamblioza. Wirusowe zapalenia wątroby (typu A, B, C). Marskość wątroby. Ostre i przewlekłe zapalenie trzustki. Nowotwory przewodu pokarmowego. Pielęgnowanie chorych z chorobami układu pokarmowego.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09, W10, U02, U02, U03, U04, U05, U08, U09, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
5	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób układu dokrewnego: nadczynność i niedoczynność tarczycy, przytarczyc, nadnerczy, przysadki. Cukrzyca – etiopatogeneza, powikłania, leczenie, profilaktyka. Pielęgnowanie chorych z cukrzycą i innymi schorzeniami układu hormonalnego.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09, W10, U02, U02, U03, U04, U05, U08, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
6	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób układu moczowego: Ostre i przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek, Ostre i przewlekłe kłębuszkowe zapalenie nerek, Wielotorbielowate zwyrodnienie nerek. Ostra i przewlekła niewydolność nerek. Infekcje dolnych dróg moczowych. Pielęgnowanie chorych z chorobami układu moczowego.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09, W10, U02, U02, U03, U04, U05, U08, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
7	Etiologia, patogeneza i obraz kliniczny wybranych chorób reumatycznych: Dna moczanowa pierwotna i wtórna. Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa. Reumatoidalne zapalenie stawów. Zapalenia kostno-stawowe ostre i przewlekłe. Pielęgnowanie chorych ze schorzeniami narządu ruchu.	W01, W02, W09, W11, U01, U02, U03, U04, U11, U13, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
8	Hematologia w praktyce pielęgniarskiej: Niedokrwistość z niedoboru żelaza. Niedokrwistość megaloblastyczna. Niedokrwistości hemolityczne. Małopłytkowość. Skazy naczyńniowe. Pielęgnowanie chorych o niepomysłnym rokowaniu i w stanie terminalnym.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09, W10, U02, U02, U03, U04, U05, U08, U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
Lp	Tematyka zajęć - zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
15.	Problemy opieki nad chorymi z chorobami narządów wewnętrznych zależnie od przebiegu procesu chorobowego.	U01, U14, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
16.	Zespół terapeutyczny; zadania pielęgniarki wobec chorego podczas hospitalizacji.	U01, U02, K01, K02, K03,



		K04, K05, K06, K07
17.	Zadania pielęgniarki wobec chorego z chorobą niedokrwienną serca, niewydolnością krążenia.	U01, U03, U04, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
18.	Problemy opieki pielęgniarskiej nad chorym z ostrą zapalną chorobą układu oddechowego, przewlekłą obturacyjną chorobą płuc, astmą oskrzelową, gruźlicą płuc, ostrą i przewlekłą niewydolnością oddechową.	U01, U03, U04, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
19.	Opieka pielęgniarska nad chorym z chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy, biegunką, WZW, marskością wątroby, zapaleniem pęcherzyka i dróg żółciowych.	U01, U11, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
20.	Opieka pielęgniarska nad chorym z chorobą zapalną nerek i dróg moczowych, ostrą i przewlekłą niewydolnością nerek.	U01, U02, U04, U04, U05, U11, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
21.	Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z cukrzycą, nadczynnością tarczycy i niedoczynnością tarczycy.	U01, U06, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
22.	Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z: RZS., osteoporozą.	U01, U04, U15, U16, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
23.	Opieka nad chorym z AIDS i nosicielem HIV.	U01, U09, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
24.	Opieka nad chorym umierającym.	U01, U03, U04, U11, K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem z wybraną jednostką chirurgiczną

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Szczeklik A., *Choroby wewnętrzne: kompendium medycyny praktycznej.*, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2017.
2. Talarska D., *Pielęgniarstwo internistyczne: podręcznik dla studiów medycznych.*, Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
3. Daniluk J., Jurkowska G., *Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa.*, Wyd. Czelej., Lublin 2014.
4. Jurkowska G., Łagoda K. (red.): *Pielęgniarstwo internistyczne Podręcznik dla studiów medycznych.* PZWL, Warszawa 2018.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Dyk D., (red), *Badanie fizykalne w pielęgniarstwie*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.
2. Tatoń J., Czech A., *Diagnostyka internistyczna: podręcznik dla lekarzy i studentów*, wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2002.
3. Kaszuba D., Nowicka A. (red.), *Pielęgniarstwo kardiologiczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.
4. Szewczyk A., *Pielęgniarstwo diabetologiczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2013.
5. Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A., *Pielęgniarstwo nefrologiczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2013.



6. Klimaszewska K. Baranowska A. Krajewska-Kulać E., *Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne*, wyd. PZWL, Warszawa 2017.

**NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W11		x			x	x		
U01-U16		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Geriatrya i pielęgniarstwo geriatryczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: I  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Zasadnicza wiedza o mechanizmach procesu starzenia się.  
Wiedza z zakresu specyfiki procesów inwolucyjnych i chorobowych zachodzących w obrębie poszczególnych narządów i układów organizmu człowieka.  
Wiedza z zakresu pielęgnowania chorych w wybranych schorzeniach najczęściej występujących w podeszłym wieku.  
Wiedza z zakresu problemów psychospołecznych osób starszych i zasadami planowania opieki.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Student zrozumie mechanizmy starzenia się organizmu ludzkiego, będzie umiał pielęgnować osobę starszą w sytuacji pogarszania się stanu zdrowia wynikającego z procesu starzenia i postępującego upośledzenia funkcji organizmu.  
Będzie umiał chronić osobę starszą przed zagrożeniami biologicznymi wynikającymi z ograniczenia aktywności fizycznej, otoczyć opieką osobę umierającą.  
Pozna sposoby aktywizowania fizycznego i umysłowego osób starszych.  
Pozna organizację opieki stacjonarnej i dziennej nad osobami starszymi.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
W02	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W03	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie geriatrycznym;	D.W3.
W04	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
W05	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.



W06	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W07	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;	D.W9.
W08	zasady organizacji opieki specjalistycznej - geriatrycznej;	D.W10.
W09	etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;	D.W11.
W10	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;	D.W12.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U04	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U05	przewodzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U06	przewodzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
U07	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U08	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U09	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Aspekty demograficzno-społeczne procesu starzenia się jednostki i społeczeństwa. Cechy fizjologiczne i psychologiczne człowieka w podeszłym wieku	W07
2.	Podstawowe zagadnienia o starości i procesie starzenia się organizmu człowieka.	W09
3.	Wybrane problemy opieki pielęgniarstwa nad człowiekiem przewlekle chorym i niepełnosprawnym . Opieka pielęgniarska w wybranych schorzeniach wieku podeszłego	W01, W06
4.	Wprowadzenie do zagadnień całościowej oceny geriatrycznej. Podtrzymywanie aktywności fizycznej i umysłowej osób starszych. Realizowanie zadań funkcji rehabilitacyjnej. Rehabilitacja przyłóżkowa osób przewlekle leżących.	W10
5.	Farmakoterapia wieku starszego, podawanie leków różną drogą, zasady przechowywania leków .	W05
6.	Zespół terapeutyczny w opiece nad pacjentem starszym i przewlekle chorym .Podstawy organizacji opieki geriatrycznej w Polsce i na świecie	W03, W08
7.	Zasady dobrej i skutecznej komunikacji z osobami starszymi.	U05
8.	Dylematy etyczne w opiece pielęgniarstwa nad osobą starszą Śmierć i umieranie osoby starszej. Pielęgnowanie osoby umierającej, opieka nad rodziną.	K01, K02
Lp	Tematyka zajęć - zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
9.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele, plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa, dokonuje ewaluacji działań	W01, W02, U01
10.	rozpoznaje uwarunkowania i etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego, zna zasady organizacji opieki geriatrycznej	W01, W02, W07, W08, W09, K01
11.	dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta i dynamikę jej zmian	W01, U02, U03, K01, K07
12.	prowadzi rozmowę terapeutyczną i współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego	U05, K05, U07
13.	dobiera techniki i sposoby pielęgnowania	W03, W 06, U02, U03, K07
14.	Przestrzega praw pacjenta i ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności	K01, K02, K03, K04
15.	Podjękuje działania opiekuńcze i rehabilitacyjne aktywizując pacjenta i jego rodzinę	W01, U06, W10, K06
16.	Przygotowuje i podaje zlecone leki różnymi drogami samodzielnie lub na zlecenie lekarza oraz asystuje lekarzowi podczas badania	U08, U09, W04, W05, U04, K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem geriatrycznym, ocena stanu zdrowia wg skal geriatrycznych

### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. *Geriatrya i pielęgniarstwo geriatryczne : podręcznik dla studiów medycznych* / red. nauk. Wieczorowska-Tobis K., Talarska D., ; [aut. Grażyna Bączyk et al.], wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008.
2. *Podstawy gerontologii i wybrane zagadnienia z geriatryi*, Jabłoński L., Wysokińska-Miszczuk J., wyd. Czelej, Lublin 2000.



3. *Geriatrya i pielęgniarstwo geriatryczne* / red. nauk. Wieczorowska-Tobis K., Talarzka D., wydanie 2, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
4. *MSD Podręcznik geriatryi* / red. Abrams W.B., Beers M. H., Berkow R. (red.), wyd. pol. Krzysztof Galus, Józef Kocemba, wyd. 1 polskie, wyd. Urban & Partner, Wrocław 1999.
5. *Fizjoterapia w geriatryi* / red. nauk. Wieczorowska-Tobis K., Kostka T., Borowicz A. M., [aut. Adrianna Maria Borowicz i in.], Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. *Rehabilitacja po udarze mózgu : zasady i strategia* / Polly Laidler ; konsultant Jo Campling ; z ang. przeł. Andrzej Cedro, Wydaw. Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.
2. *Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych : podręcznik dla zawodowych studiów licencjackich w zakresie pielęgniarstwa* / red. Nauk. Elżbieta Rutkowska, wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2018.
3. Kędziora-Kornatowska K., Muszalik M.: *Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku*, wyd. Czelej, Lublin 2007.
4. Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.): *Modele opieki pielęgniarzkiej nad chorym dorosłym. Podręcznik dla studiów medycznych*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.

#### NETOGRAFIA:

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W10		x			x	x		
U01-U09		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

**Wiedza:**

- charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia,
- zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku,
- zna zasady planowania opieki nad chorymi w zależności od wieku i stanu zdrowia,
- posługuje się mianownictwem anatomicznym,
- omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym oraz czynnościowym
- zna podstawy neuroanatomii i neurofizjologii
- rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz procesów elektrofizjologicznych,
- charakteryzuje specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju,
- zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania.

**Umiejętności:**

- gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki,
- dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa,
- rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo- pielęgnacyjnego
- konstruuje wzór wykorzystania podstaw wiedzy anatomicznej ( układu nerwowego) w badaniu przedmiotowym,
- wykazuje różnice w budowie i charakteryzuje funkcje życiowe człowieka dorosłego i dziecka.

**Kompetencje społeczne:**

- systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.

**CELE PRZEDMIOTU:**

- zapoznanie studenta z głównymi koncepcjami teoretycznymi, które stosowane są w pielęgniarstwie neurologicznym oraz
- przygotowanie studenta do kompleksowej opieki nad pacjentem leczonym neurologicznie w wybranych jednostkach chorobowych z uwzględnieniem etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, leczenia i rokowania,
- przygotowanie studenta do prowadzenia profilaktyki powikłań występujących w przebiegu chorób neurologicznych,
- nauczanie zasad diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie neurologicznym,
- nauczanie rozpoznawania powikłań leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo- pielęgnacyjnego,
- nauczanie metod przygotowania chorego do badań diagnostycznych oraz asystowania lekarzowi podczas tych badań
- przygotowanie studenta do przekazywania informacji członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta,
- przygotowanie studenta do prowadzenia rozmowy terapeutycznej,
- nauczanie studenta prowadzenia rehabilitacji przyłóżkowej i aktywizacji z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej,
- nauczanie studenta przygotowania i podawania pacjentom leków różnymi drogami samodzielnie lub na zlecenie lekarza



EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie neurologicznym;	D.W3.
W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	zasady organizacji opieki specjalistycznej – neurologicznej;	D.W10.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
U02	przewodzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U04	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U05	przewodzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U06	przewodzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
U07	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U08	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U09	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.



K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TRĘŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Etiopatogeneza, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach neurologicznych; (m. in. udar mózgu, krwotok podpajęczynówkowy, choroby demielinizacyjne - stwardnienie rozsiane, padaczka, zespoły otępienne - choroba Alzheimera, choroby układu pozapiramidowego -choroba Parkinsona, zespoły korzeniowe, urazy czaszkowo-mózgowe i urazy kręgosłupa i rdzenia kręgowego, guzy mózgu, choroby nerwowo-mięśniowe, neuropatie obwodowe, zespoły bólowe kręgosłupa, bóle głowy);	W01
2.	Zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie neurologicznym;	W02
3.	Właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	W03
4.	Standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia chorych neurologicznie;	W04
5.	Zasady organizacji opieki specjalistycznej – neurologicznej;	W05
6.	Powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego, profilaktyka powikłań występujących w przebiegu chorób neurologicznych;	U04, U02
7.	Zasady rehabilitacji przyłóżkowej i aktywizacji z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	U06
8.	Problemy społeczne osób chorych neurologicznie;	K01, K02, K03, K04, K05, K06, K07
Lp	Tematyka zajęć - zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
9.	Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celów i planu opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej.	U01, K01, K02, K03, K04, K07,
10.	Asystowanie lekarzowi podczas badań diagnostycznych i prowadzenie profilaktyki powikłań występujących w chorobach neurologicznych	U08, U02, K01, K02, K03, K04
11.	Pielęgnowanie chorego w różnych stanach chorobowych m.in. udar mózgu, stwardnienie rozsiane, padaczka, zespoły bólowe	U01, U02, U03, U04, U09, K01, K02, K03, K04, K07
12.	Prowadzenie rehabilitacji przyłóżkowej i aktywizacja pacjenta oraz jego rodziny	U06, U07, K01, K02, K03, K04, K05, K06
13.	Podawanie leków różną drogą na zlecenie lekarza lub samodzielnie	U09, U04, K01, K02, K03, K04
14.	Prowadzenie rozmowy terapeutycznej z pacjentem	U05, K01, K02, K03, K06
15.	Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta jej dynamiki i zmian zachodzących w realizowaniu opieki pielęgniarskiej	U03, K01, K02, K03, K04, K06, K07,

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,



- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem neurologicznym

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Adamkiewicz B., Głabiński A., Klimek A., *Neurologia dla studentów pielęgniarstwa*, wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.
2. Jaracz K., Kozubski W., *Pielęgniarstwo neurologiczne : podręcznik dla studentów studiów medycznych*, wydawnictwo lekarskie PZWL, Warszawa 2012.
3. Jabłońska R., Ślusarz R. (red.), *Wybrane problemy pielęgnacyjne pacjentów w schorzeniach układu nerwowego*, Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2012.
4. Kwolek A. (red.), *Fizjoterapia w neurologii i neurochirurgii*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Dyk D., (red), *Badania fizykalne w pielęgniarstwie*, wyd. PZWL, Warszawa 2014.
2. Losy J., *Stwardnienie rozsiane*, wyd. CZELEJ, Lublin 2013.
3. Drużdż A., *Postępowanie w nagłych przypadkach neurologicznych*, Poznań 2013.

**NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W05		x			x	x		
U01-U09		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Opieka paliatywna**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	20
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	4
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>144</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość treści z przedmiotu Genetyka, Patologia, Farmakologia, Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Zdobycie wiedzy i umiejętności do sprawowania opieki nad pacjentem z przewlekłą, postępującą, zagrażającą życiu chorobą.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w opiece paliatywnej;	D.W3.
W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	zasady organizacji opieki specjalistycznej – paliatywnej;	D.W10.
W06	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W33.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.



U02	przewodzą profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
U04	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
U05	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U06	przewodzą u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
U07	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U08	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	D.U19.
U09	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U10	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U11	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U12	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U13	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25.
U14	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Opieka paliatywna i hospicyjna – założenia, cele, zasady funkcjonowania.	W04, K07
2.	Formy organizacyjne opieki paliatywnej w Polsce	W05, K07
3.	Przyczyny rozwoju chorób nowotworowych.	W01, K07
4.	Postępowanie objawowe u pacjentów objętych opieką paliatywną	W01, W02, W03, K07



5.	Podstawy kliniczne i opieka nad pacjentem z chorobą nienowotworową o niepomyślnym rokowaniu	W01, W02, W03, K07
6.	Aspekty psychologiczne, duchowe i socjalne w opiece nad chorym i jego rodziną	W05, W06, K07
7.	Bioetyka i prawo w opiece paliatywnej	W04, K07
8.	Zagadnienia jakości w opiece paliatywnej	W04, W06, K07
<b>Lp</b>	<b>Tematyka zajęć- praktyki zawodowe, zajęcia praktyczne</b>	<b>Symbol efektów uczenia się</b>
9.	Metodyka gromadzenia danych o pacjencie w terminalnym stadium choroby nowotworowej	U01, K01-K06
10.	Formułowanie diagnozy pielęgniarstwa i planowanie opieki z uwzględnieniem stanu pacjenta i rokowania choroby	U01, K01-K06
11.	Dokonywanie oceny podejmowanych działań oraz forma ich dokumentowanie w obowiązującej dokumentacji pacjenta	U05, K01-K06
12.	Leczenie przyczynowe oraz postępowanie objawowe w okresie terminalnym choroby nowotworowej	U07, U11, U14, K01-K06
13.	Wdrażanie interwencji pielęgniarstwa wobec pacjenta nieuleczalnie chorego zgodnie z jego stanem i potrzebami	U01, U02, U03, U04, U06, U08, K01-K06
14.	Prowadzenie rozmowy terapeutycznej z pacjentem i rodziną	U09, K01-K06
15.	Rola i zadania zespołu terapeutycznego w opiece nad pacjentem terminalnie chory i jego rodziną. Rola pielęgniarki.	U10, K01-K06
16.	Pobieranie materiału do badań diagnostycznych	U11, K01-K06
17.	Ocena poziomu bólu przy użyciu skali VAS, monitorowanie bólu, podawanie leków p/bólowych i leków wspomagających	U05, U12, K01-K06
18.	Zasady postępowania z pacjentem w okresie agonii i po śmierci	U13, K01-K06

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem neurologicznym

#### **LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. De Walden-Galuszko K., Kaptacz A., *Pielęgniarstwo opieki paliatywnej*, wyd. PZWL, Warszawa 2019.

#### **LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. *Opieka paliatywna. Poradnik dla lekarzy i pielęgniarek rodzinnych oraz rodzin pacjentów*, Praca zbiorowa, wyd. Difin, Warszawa, 2018.
2. Iwański M., Sielicka E., Jarzębska A., *Opieka paliatywna i hospicyjna w ujęciu ekonomicznym i społecznym*, wyd. CeDeWu, Warszawa 2018.

#### **NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki paliatywnej



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W06		x			x	x		
U01-U14		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Pediatrya i pielęgniarstwo pediatryczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość podstaw anatomii i fizjologii człowieka, zdrowia publicznego, farmakologii, socjologii, psychologii, genetyki oraz pedagogiki.

**CELE PRZEDMIOTU:**

W wyniku realizacji treści nauczania student powinien uzyskać wiedzę i nabyć umiejętności z zakresu:

- \* monitorowania rozwoju dzieci i młodzieży, zasad żywienia dzieci i młodzieży, chorób wieku rozwojowego,
- \* kompleksowej opieki pielęgniarstwiej nad dzieckiem zdrowym i chorym.
- \* wykształcenie umiejętności edukacji prozdrowotnej i profilaktyki wobec dzieci i ich rodziców w zakresie chorób wieku dziecięcego. Wykształcenie umiejętności obserwacji zachowania się dzieci i analizy prowadzącej do wykrycia patologii.
- \* samodzielne dobieranie i selekcjonowanie metod pielęgnacji, diagnostyki, edukacji i komunikacji w zależności od okresu rozwojowego dziecka.
- \* korzystanie z wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki w procesie ciągłego kontaktu z dzieckiem w sytuacji hospitalizacji i ambulatorium, choroby przewlekłej, ostrej, wymagającej intensywnego nadzoru.
- \* przygotowanie do podejmowania samodzielnych decyzji w zależności od sytuacji zdrowotnej dziecka
- \* umiejętności prowadzenia dokumentacji na poszczególnych etapach pielęgnacji dziecka.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	W01
W02	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	W02
W03	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie pediatrycznym;	W03
W04	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	W04
W05	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	W05



W06	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	W06
W07	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	W07
W08	zasady organizacji opieki specjalistycznej – pediatrycznej;	W08
W09	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;	W09
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	U01
U02	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	U02
U03	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	U03
U04	organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;	U04
U05	oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;	U05
U06	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	U06
U07	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	U07
U08	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	U08
U09	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;	U09
U10	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	U10
U11	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	U11
U12	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	U12
U13	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	U13
U14	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	U14
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.



K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### **TREŚCI PROGRAMOWE:**

<b>Lp.</b>	<b>Treści programowe</b>	<b>Symbol efektów uczenia się</b>
1	Etapy rozwoju fizycznego i psychoruchowego niemowląt, dzieci i młodzieży. Metody oceny rozwoju fizycznego.	W01
2	Odrębności wywiadu pediatrycznego.	W02, W07
3	Odrębności morfologiczne i czynnościowe układu oddechowego u niemowląt i małych dzieci. Schorzenia układu oddechowego (zapalenie oskrzeli, zapalenie oskrzelików, zapalenie płuc, astma oskrzelowa). Pielęgnowanie dzieci z chorobami układu oddechowego. Elementy fizykoterapii oddechowej.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09
4	Odrębności czynnościowe układu krążenia w okresie noworodkowym. Choroby i wady układu sercowo-naczyniowego, symptomatologia, badania diagnostyczne w zależności od wieku dziecka. Wady wrodzone serca u dzieci. Zaburzenia rytmu i przewodnictwa. Pielęgnowanie dzieci z chorobami układu krążenia. Rytm serca i ciśnienie tętnicze w okresie rozwojowym. Niewydolność krążenia – tlenoterapia, monitorowanie parametrów życiowych.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09
5	Odrębności czynnościowe przewodu pokarmowego u dzieci. Wybrane schorzenia układu pokarmowego ( nieswoiste zapalenia jelit, choroba refluksowa przełyku), wady wrodzone. Pielęgnowanie dzieci z chorobami układu pokarmowego. (biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe). Zaburzenia wodno-elektrolitowe u dzieci. Badania diagnostyczne wykonywane w chorobach przewodu pokarmowego, pobieranie materiału diagnostycznego do badań laboratoryjnych.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09
6	Zasady żywienia niemowląt i dzieci zdrowych. Zaburzenia rozwoju (niedożywienie, otyłość, anoreksja, bulimia ). Karmienie dziecka chorego: diety eliminacyjne, diety w biegunkach, dieta suplementacyjna dziecka niedożywionego.	W01, W02, W03, W04, W05, W07, W09
7	Metody zwalczania bólu u dzieci	W07
8	Odrębności funkcjonowania układu moczowego u dzieci. Choroby i wady wrodzone układu moczowego. Pielęgnowanie dzieci z chorobami układu moczowego. Badania diagnostyczne, przygotowanie dziecka do badania. Zadania pielęgniarki w opiece nad dzieckiem z zakażeniem układu moczowego. Zespół nerczycowy – rola pielęgniarki w procesie terapeutycznym.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09
9	Najczęstsze choroby metaboliczne wieku rozwojowego. Cukrzyca wieku rozwojowego, galaktozemia, fenylketonuria.	W01, W02, W03, W04, W05, W09
10	Wybrane choroby niedoborowe wieku dziecięcego (krzywicza, tężyczka). Nadczynność i niedoczynność tarczycy w populacji wieku rozwojowego.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09



11	Choroby układu krwiotwórczego. Hemofilia – diagnostyka i leczenie. Niedokrwistości wieku rozwojowego. Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową (białaczki, neuroblastoma, Guz Wilmsa). Pielęgnowanie dzieci z anemią, skazą krwotoczną i białaczką.	W01, W02, W06, W09
12	Dziecko chore na mukowiscydozę	W01, W02, W06, W07, W09
13	Wrodzone wady ośrodkowego układu nerwowego. Choroby układu nerwowego. Zapalenie opon mózgowo rdzeniowych w populacji wieku rozwojowego. Padaczka dziecięca - udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno terapeutycznym. Pielęgnowanie dzieci z chorobami układu nerwowego. Pielęgnowanie i obserwacja dziecka po utracie przytomności, omdleniu, wystąpieniu drgawek. Opieka nad dzieckiem z mózgowym porażeniem dziecięcym.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09
14	Hospitalizacja jako sytuacja trudna dla dziecka i jego rodziny. Zespół dziecka maltretowanego	W01, W02, W07
15	Zapalne choroby tkanki łącznej u dzieci. Pielęgnowanie dzieci z chorobami zapalnymi tkanki łącznej	W01, W02, W03, W04, W05, W09
16	Choroba Kawasaki – zadania diagnostyczno-terapeutyczne.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W09
17	Choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego. Profilaktyka swoista i nieswoista , kalendarz szczepień u dzieci.	W01, W02, W03, W04, W05, W07, W13
18	Choroby alergiczne wieku dziecięcego. Alergia pokarmowa i nietolerancje pokarmowe. Pielęgnowanie, edukowanie, zalecenia dietetyczne i obserwacja dzieci z chorobami alergicznymi. Opieka nad dzieckiem z atopowym zapaleniem skóry.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09
19	Oparzenia u dzieci. Pielęgnacja rany oparzeniowej i wsparcie emocjonalne.	W01, W02, W03, W04, W05, W06, W07, W09
<b>Lp</b>	<b>Tematyka zajęć - zajęcia praktyczne</b>	<b>Symbol efektów uczenia się</b>
20.	1. Funkcja zawodowa pielęgniarki w opiece na rzecz poprawy zdrowia dziecka. Zasady organizacji oddziału pediatrycznego – ustawowe i funkcyjne. Prawa dziecka w szpitalu. Obowiązujące regulaminy szpitalne i oddziałowe. 2. Komunikacja interpersonalna z zespołem terapeutycznym i opiekunami dziecka. Prowadzenie dokumentacji medycznej w oddziale. 3. Ocena rozwoju biologicznego, psychomotorycznego, społecznego dziecka . Sposoby oceny rozwoju. Metody diagnozowania, leczenia, pielęgnowania dziecka. Standardy i procedury stosowane w oddziale pediatrycznym . Udział w przygotowaniu do badań diagnostycznych i terapeutycznych stosowanych w oddziale. 4. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom wewnątrz - oddziałowym. Działania edukacyjne, profilaktyczne i zapobiegawcze. 5. Przyjęcie dziecka od oddziału szpitalnego. Rozpoznanie reakcji dziecka na stres, reakcji i mechanizmów obronnych. 6. Umiejętność prowadzenia rozmowy z dzieckiem w zależności od jego wieku rozwojowego. Techniki komunikowania się z dzieckiem chorym. 7. Karmienie niemowlęcia: przygotowanie i obliczanie ilości pokarmu na posiłek, obliczanie zapotrzebowania kalorycznego i płynowego, techniki karmienia. 8. Wykorzystanie siatek centylowych do oceny rozwoju dziecka.	W01-W09, U01-U14, K01-K07



	9. Drogi podawania leków: doustnie, parenteralnie, wziewnie, doodbytniczo, miejscowo. 10. Zasady przygotowania i podania leków w zależności od drogi podania. Obliczanie dawki leku, stężenia. 11. Przygotowanie procesu pielęgnowania dziecka w różnych schorzeniach poprzez: sformułowanie diagnozy pielęgniarskiej, określenie problemów pielęgnacyjnych, zaplanowanie opieki pielęgniarskiej i jej realizacji, opracowanie planu edukacji, ocena zaplanowanych działań pielęgnacyjno-terapeutycznych. 12. Drenaż ułożeniowy u dziecka: prawidłowe dobranie pozycji drenażowej, wykonanie drenażu ułożeniowego. 13. Przygotowanie inhalacji, nebulizacji, prawidłowe wykonanie. 14. Leczenie bólu u dziecka. Skale oceny bólu, monitorowanie skuteczności leczenia przez pielęgniarkę. Standard organizacyjny leczenia bólu. 15. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej, tajemnicy zawodowej oraz praw dziecka, ponoszenia odpowiedzialności za sprawowaną opiekę oraz poczucia współodpowiedzialności za pracę grupy	
Lp	Tematyka zajęć – praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
21.	1. Gromadzenie danych o dziecku z wykorzystaniem badania fizykalnego, obserwacji, wywiadu i analizy dokumentacji medycznej. 2. Ustalenie diagnozy pielęgniarskiej. Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych dziecka, zaplanowanie opieki nad dzieckiem i rodziną. Rozpoznawanie wspólnie z dzieckiem/rodzicami potrzeb edukacyjnych zakresie samoobserwacji, samopielęgnacji, działań związanych z promocją, profilaktyką wieku dziecięcego, dalszej pielęgnacji w warunkach szpitalnych i domowych. 3. Realizacja planu opieki z uwzględnieniem hierarchii ważności, możliwości realizacji samodzielnej i z zespołem terapeutycznym. 4. Ocena procesu pielęgnowania dziecka, podejmowanych działań pielęgnacyjno-terapeutycznych.	W01-W09, U01-U14, K01-K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.
- praca z pacjentem symulowanym

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu.
- praca pisemna: plan opieki nad pacjentem pediatrycznym

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Pawlaczyk B., *Pielęgniarstwo pediatryczne*, wyd. PZWL, Warszawa 2007.
2. Kaczmarski M., Piskorz-Ogórek K., *Pediatriczna i pielęgniarstwo pediatryczne*, wyd. Help-Med., Kraków 2014.
3. Krawczyński M., *Propedeutyka pediatrii*, wyd. PZWL, Warszawa 2009.
4. Mary E. Muscari, *Pediatriczna i pielęgniarstwo pediatryczne*, wyd. Czelej, Lublin 2005.



#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Szczepańska-Putz M., *Jak pielęgnować dziecko z chorobą zakaźną*, wyd. PZWL, Warszawa 2005.
2. Cepuch G. (red.), *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*, wyd. PZWL, Warszawa 2011.
3. Cepuch G. (red.), *Modele opieki pielęgniarskiej nad dzieckiem z chorobą ostrą i zagrażającą życiu*, wyd. PZWL, Warszawa 2012.
4. Krawczyński M., *Żywność dzieci w zdrowiu i chorobie*, wyd. Help- Med, Kraków 2015.

#### NETOGRAFIA:

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W09		x			x	x		
U01-U14		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Pielęgniarstwo opieki długoterminowej**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: II  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

#### LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

#### WYMAGANIA WSTĘPNE:

Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu:

##### **Anatomii i fizjologii:**

- zna budowę i funkcjonowanie układów oraz narządów człowieka;
  - posługuje się wiedzą anatomiczną w wykonywaniu czynności zawodowych.
- Patologii, etiologii i patomechanizmu chorób wewnętrznych, w poszczególnych jednostkach chorobowych.

##### **Podstaw pielęgniarstwa:**

- gromadzi informacje o pacjencie celem prowadzenia zindywidualizowanego procesu pielęgnowania;
- zna funkcje zawodowe pielęgniarki
- rozpoznaje i określa podstawowe potrzeby zdrowotne pacjenta celem wykonywania czynności diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji i edukacji zdrowotnej.

##### **Zdrowia publicznego, psychologii i socjologii:**

- stosuje różne style i metody komunikacji interpersonalnej z pacjentem oraz w zespole terapeutycznym;
- tworzy programy edukacyjne i profilaktyczne na potrzeby procesu pielęgnowania.

#### CELE PRZEDMIOTU:

Zapoznanie studenta z zasadami organizacji opieki specjalistycznej – długoterminowej.  
Zapoznanie studenta z najczęstszymi problemami zdrowotnymi i pielęgnacyjnymi pacjentów w opiece długoterminowej.  
Kształtowanie umiejętności wykonywania zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych, leczniczych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych wobec pacjentów w opiece długoterminowej.  
Kształtowanie umiejętności kompleksowej opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem w opiece długoterminowej, w tym gromadzenie danych (wywiad, obserwacja, pomiary) i ich dokumentowanie.  
Kształtowanie umiejętności współpracy w zespole terapeutycznym.

#### EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie w opiece długoterminowej	D.W3.



W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	zasady organizacji opieki specjalistycznej (długoterminowej);	D.W10.
W06	Przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach	D.W27
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2.
U03	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U04	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U05	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U06	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U07	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U08	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U09	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.



### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Rozwój opieki długoterminowej. Zapotrzebowanie na opiekę długoterminową w Polsce. Świadczenia gwarantowane w warunkach stacjonarnych i w opiece domowej. Opieka długoterminowa w warunkach opieki społecznej.	W01-W06, K01-K07
2	najczęstsze przyczyny i rodzaje powikłań wynikających z niepełnosprawności i niezdolności do samodzielnej egzystencji u pacjentów pielęgniarstwa długoterminowej (odleżyny, nietrzymanie moczu, stolca, zapalenie płuc).	W01-W06, K01-K07
3	Opieka pielęgniarska nad pacjentem w opiece długoterminowej w różnym wieku z uwzględnieniem wybranych chorób przewlekłych (pacjent po urazie rdzenia kręgowego, amputacji kończyny, wentylowany mechanicznie, paliatywny, psychiatryczny)	W01-W06, K01-K07
4	Pacjent geriatryczny w opiece długoterminowej. Problemy zdrowotne i pielęgnacyjno-opiekuńcze osób starszych (wielkie zespoły geriatryczne, odleżyny, cukrzyca)	W01-W06, K01-K07
5	Opieka długoterminowa w warunkach domowych.	W01-W06, K01-K07
6	Wybrane aspekty opieki długoterminowej w odniesieniu do wybranych grup pacjentów (osoby z różnymi rodzajami niesprawności, pacjenci z chorobami psychicznymi, sztucznie wentylowani, apaliczni).	W01-W06, K01-K07
7	Najczęstsze grupy schorzeń pacjentów w opiece długoterminowej (pacjenci przewlekłe choroby neurologiczne, pulmonologiczne, reumatologiczne, kardiologiczne)	W01-W06, K01-K07
8	Wybrane aspekty terapii lekowych i pacjentów w opiece długoterminowej. Interakcje lekowe w zależności od wieku i stanu zdrowia	W01-W06, K01-K07
Lp	Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe	Symbol efektów uczenia się
1	Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarstwa, ustalenie celu i planu opieki pielęgniarstwa. Wdrażanie interwencji pielęgniarstwa, ewaluacja opieki pielęgniarstwa.	U01-U09, K01-K07
2	Prowadzenie poradnictwa pacjentów objętych opieką długoterminową	U01-U09, K01-K07
3	Profilaktyka powikłań występujących w przebiegu choroby przewlekłej.	U01-U09, K01-K07
4	Organizowanie izolacji pacjentów z chorobą zakaźną w warunkach szpitalnych i domowych	U01-U09, K01-K07
5	Pielęgnacja ran – klasyfikacja i dobór metod leczenia	U01-U09, K01-K07
6	Rozpoznawanie powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych, przygotowanie pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	U01-U09, K01-K07
7	Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta z chorobą przewlekłą, realizowanie opieki pielęgniarstwa z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	U01-U09, K01-K07
8	Uczenie pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych.	U01-U09, K01-K07
9	Rozpoznawanie powikłań leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego.	U01-U09, K01-K07
10	Prowadzenie rozmowy terapeutycznej	U01-U09, K01-K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.



**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu.
- praca pisemna: Profilaktyka i postępowanie z odleżynami – przegląd praktyk pielęgniarskich opartych na dowodach naukowych

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Jarema M., *Psychiatria, podręcznik dla studentów*, wyd. PZWL, Warszawa 2016.
2. Kiejnia A., Małyszczak K., *Psychiatria podręcznik akademicki*, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, Wrocław 2016.
3. Wilczek-Rużyczka E. (red.), *Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego*, wyd. PZWL, Warszawa 2019.
4. Górna K., Jaracz K., Rybakowski J., *Pielęgniarstwo psychiatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych*, wyd. PZWL, Warszawa 2016.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Kędziora-Kornatowska K., Muszaliak M., Skolmowska E., *Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej*, wyd. PZWL, Warszawa 2022.
2. Paszkowska M., *Formy opieki długoterminowej nad osobami starszymi*, wyd. Difin 2022.

**NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania artykułów, aktów prawnych dotyczących opieki długoterminowej

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W06		x			x	x		
U01-U09		x			x	x		
K01-K07		x			x	x		

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Podstawy ratownictwa medycznego**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	15
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	15
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>30</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

<p>Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu:</p> <p><b>Patologii:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Znajomość patomechanizmu podstawowych chorób;</li><li>• Rozpoznawanie podstawowych zaburzeń patofizjologicznych zachodzących w organizmie ludzkim,</li></ul> <p><b>Podstaw Pielęgniarstwa:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• rozpoznanie objawów ze strony ukł. krążenia i oddechowego, podawania leków różnymi drogami,</li></ul> <p><b>Psychologii, Zdrowia Publicznego</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykorzystanie zasad komunikacji w praktycznym działaniu,</li></ul> <p><b>Farmakologii:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zasad podawania leków różnymi drogami i pod różną postacią,</li></ul> <p><i>Wymagania dodatkowe:</i> Umiejętność organizacji pracy pielęgniarskiej indywidualnej i zespołowej</p>
---

**CELE PRZEDMIOTU:**

<p>Zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce. Zapoznanie studenta ze specyfiką prowadzenia akcji ratunkowej i w przypadku wypadku, wypadku masowego i katastrofy. Kształtowanie umiejętności postępowania w stanach zagrożenia zdrowia i życia, w tym nagłego zatrzymania krążenia z wykorzystaniem podstawowych czynności ratujących życie.</p>
--

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	Zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS)	D.W35
W02	Zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	D.W36
W03	Procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych	D.W37



W zakresie umiejętności		
U01	Udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia	D.U27
U02	Doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu	D.U28
U03	Doraźnie tamować krwawienia i krwotoki	D.U29
U04	Wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (Automated External Defibrillator, AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych	D.U30
W zakresie kompetencji społecznych		
K01	Kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną	KS1.
K02	Przestrzegania praw pacjenta	KS2.
K03	Samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS3.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1	Organizacja i funkcjonowanie systemu Ratownictwa Medycznego w Polsce. Akty prawne regulujące działanie Państwowego Ratownictwa Medycznego	W01-W03
2	System Państwowego Ratownictwa Medycznego w wypadkach masowych i katastrofach	W01-W03
3	Segregacja medyczna na miejscu zdarzenia	W01-W03
4	Współczesne zagrożenia pochodzenia naturalnego i technicznego, skażenia radiacyjnego, chemicznego i biologicznego	W01-W03
5	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa wg wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji 2015	W01-W03
6	Udzielanie pierwszej pomocy w obrażeniach ciała	W01-W03
7	Pierwsza pomoc w krwawieniach i krwotokach	W01-W03
8	Grupy leków (stosowanych w medycynie ratunkowej) oraz ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych i interakcji z innymi lekami	W01-W03
9	Ocena stanu pacjenta na podstawie parametrów życiowych. Rozpoznawanie stanów bezpośredniego zagrożenia życia Wykonanie defibrylacji i czynności BLS, ALS w warunkach symulowanych dziecka, niemowlęcia i osoby dorosłej	U01-U04, K01-K03
10	Automatyczna Defibrylacja Zewnętrzna Czynności zabezpieczające wobec poszkodowanych z obrażeniami ciała, uszkodzeniami kostnymi, ranami klatki piersiowej i brzucha, oparzeniami. Segregacja medyczna w katastrofach. Przygotowanie pacjenta do transportu.	U01-U04, K01-K03



**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład, wykład konwersatoryjny
- ćwiczenia,
- metoda indywidualnego przypadku,
- metoda warsztatowa,
- praca w grupie

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu
- przygotowanie się do zaliczenia
- przygotowanie prac zaliczeniowej na temat wskazany przez prowadzącego

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Zawadzki A., *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
2. Jakubaszko J. (red.), *ABC resuscytacji*, wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2004.
3. Jakubaszko J. (red.), *Medycyna Ratunkowa wieku dziecięcego*, wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2003.
4. Rasmus A., Gaszyński W., Balcerzyk – Bardzo E., Hołynski J., *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Dział Wydawnictw i Poligrafii Uniwersytetu Medycznego, Łódź 2003.

#### METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie na ocenę)
W01-W03					x	x		X
U01-U04					x	x		X
K01-K03					x	x		x

#### KRYTERIA OCENY:

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie

Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)

Profil: Praktyczny

Stopień studiów: pierwszy

Nazwa przedmiotu: **Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne**

Rok akademicki: 2025/2026

Język wykładowy: polski

Zalecany semestr studiów: III

Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin i zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	26
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>152</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość podstaw z pielęgniarstwa ogólnego.  
Znajomość anatomii i fizjologii narządu rodne.  
Umiejętności formułowania diagnozy pielęgniarstwej.  
Znajomość farmakologii.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Przygotowanie studentów do sprawowania opieki nad kobietą ciężarną, położnicą i noworodkiem -fizjologia, patologia.  
Przygotowanie studentów do sprawowania opieki nad kobietami ze schorzeniami ginekologicznymi.  
Przygotowanie studentów do sprawowania opieki nad kobietami z problemami zdrowotnymi w wieku przekwitania.  
Zapoznanie studentów z organizacją pracy w oddziałach ginekologicznych i położniczych.  
Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności formułowania diagnozy pielęgniarstwej oraz planowania zadań pielęgniarstwych.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie położniczo-ginekologicznym;	D.W3.
W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarstwe stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwej w tym zakresie;	D.W14.



W06	cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;	D.W15.
W07	okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;	D.W16.
W08	etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;	D.W17.
<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzą profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U03	dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U04	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniarstwa;	D.U18.
U05	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U06	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U07	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U08	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U09	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

**TREŚCI PROGRAMOWE:**

Lp.	Treści programowe - wykład	Symbol efektów uczenia się
1	Planowanie rodziny, metody regulacji poczęć, przygotowanie do rodzicielstwa. Niepłodność.	W01-W03, W06, U01-U09, K01-K07



2	Ciąża o przebiegu prawidłowym i nieprawidłowym oraz choroby współistniejące z ciążą.	W01-W03, U01-U09, K01-K07
3	Poród prawidłowy i powikłany.	W01-W04, W07, U01-U09, K01-K07
4	Połów fizjologiczny i powikłania w porożu.	W01-W04, W07, U01-U09, K01-K07
5	Noworodek donoszony i podstawy patologii noworodka. Karmienie naturalne.	W01-W05, U01-U04, U06-U09, K01-K07
6	Schorzenia nowotworowe narządu rodniego.	W01-W04, W08, U01-U09, K01-K07
7	Stany zapalne i zakażenia narządu rodniego.	W01-W04, W08, U01-U09, K01-K07
8	Problemy zdrowotne kobiet wieku przekwitania.	W01-W04, W08, U01-U09, K01-K07
<b>Treści programowe: zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe</b>		
1	Ogólne zasady pracy na oddziale położniczo-noworodkowym.	W01-W04, W07, W08, U01-U09, K01-K07
2	Przyjęcie rodzącej do oddziału, postępowanie z położnicą w porożu fizjologicznym.	W01-W04, W07, W08, U01-U09, K01-K07
3	Udział pielęgniarki w pielęgnacji położnicy po porodzie siłami natury i porodzie zabiegowym.	W02, W03, W04, W07, W08, U01-U09, K01-K07
4	Udział pielęgniarki w rozpoznawaniu i ocenie stanu położnicy w przypadku wystąpienia powikłań poporodowych.	W02, W04, W07, U01-U09, K01-K07
5	Postępowanie pielęgniarki z położnicą w przypadku psychozy poporodowej oraz w przypadku śmierci dziecka.	W01-W04, W07, W08, U01-U09, K01-K07
6	Przyjęcie noworodka do oddziału, ocena stanu noworodka	W01, W02, W03, W04, W05, U01, U02, U03, U04, U06, U07, U09, K01-K07
7	Opieka pielęgniarki nad noworodkiem donoszonym i noworodkiem w stanach patologicznych. Stosowanie zasad pielęgnacji noworodka.	W01-W05, U01, U02, U03, U04, U06, U07, U09, K01-K07
8	Karmienie naturalne – promocja.	W02, W04, U01, U03, U05, U06, K01-K07
9	Pielęgnacja noworodka w stanach patologicznych i w przypadku wad wrodzonych.	W01-W05, U01-U04, U06, U07, U09, K01-K07
10	Obserwacja i pielęgnacja wcześniaka. Diagnostyka i szczepienia ochronne noworodków.	W01-W05, U01, U02, U03, U04, U06, U07, U09, K01-K07
11	Przygotowanie matki do samopielęgnacji i sprawowania opieki nad dzieckiem.	W02, W04, U01, U03, U05, U06, K01-K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramatyczne, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

- wykład, wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.



**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu
- przygotowanie pracy zaliczeniowej na temat wskazany przez prowadzącego

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Łepecka-Klusek C. (red.): *Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii. Podręcznik dla studentów medycyny.* Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa, 2016.
2. Bręborowicz G. (red.): *Położnictwo i ginekologia.* Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa, 2010.
3. Opala T: *Ginekologia-podręcznik dla pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów.* PZWL Warszawa, 2006.

**LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:**

1. Naukowe czasopisma medyczne, w tym: Magazyn Pielęgniarki i Położnej, Pielęgniarstwo XXI Wieku, Pielęgniarstwo Polskie, Medycyna Praktyczna, Ginekologia Praktyczna, Ginekologia po Dyplomie
2. Troszczyński M: *Położnictwo ćwiczenia. Podręcznik dla studentów medycyny.* Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa, 2016.

**NETOGRAFIA:**

1. Aktualne wskazania

**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (zaliczenie umiejętności praktycznych)
W01-W08		x			x	x		X
U01-U09		x			x	x		X
K01-K07		x			x	x		x

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie  
Kierunek: Pielęgniarstwo (pomostowe ścieżka B)  
Profil: Praktyczny  
Stopień studiów: pierwszy  
Nazwa przedmiotu: **Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne**  
Rok akademicki: 2025/2026  
Język wykładowy: polski  
Zalecany semestr studiów: III  
Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin, zaliczenie

**LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:**

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	36
Ćwiczenia	
Symulacja medyczna	6
Zajęcia praktyczne	40
Praktyki zawodowe	80
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>162</b>

**WYMAGANIA WSTĘPNE:**

Znajomość zagadnień z anatomii, fizjologii, patologii i podstaw pielęgniarstwa.  
Znajomość zagadnień z zakresu psychologii, etyki zawodu pielęgniarki.

**CELE PRZEDMIOTU:**

Wprowadzenie studenta w problematykę psychiatrii i pielęgniarstwa psychiatrycznego, zapoznanie z problemami ludzi chorych psychicznie.  
Zdobycie przez studenta wiedzy, umiejętności i kształtowanie postaw umożliwiających objęcie profesjonalną opieką pielęgniarską chorych z zaburzeniami psychicznymi.

**EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy</b>		
W01	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W02	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie psychiatrycznym;	D.W3.
W03	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W04	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W05	zasady organizacji opieki specjalistycznej (psychiatrycznej);	D.W10.
W06	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	D.W19.
W07	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	D.W20.
W08	możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi;	D.W21.



<b>W zakresie umiejętności</b>		
U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U02	przewodzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2.
U03	przewodzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U04	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U05	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U06	przewodzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U07	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U08	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U09	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
<b>W zakresie kompetencji społecznych</b>		
K01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1.
K02	przestrzegania praw pacjenta;	KS2.
K03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS3.
K04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	KS4.
K05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS5.
K06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS6.
K07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE:

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Etiologia i epidemiologia zaburzeń psychicznych.	W01, K07
2.	Etiopatogeneza i objawy kliniczne zaburzeń psychicznych.	W06, K07
3.	Metody leczenia zaburzeń psychicznych.	W03, K07
4.	Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego – zagadnienia prawne i etyczne.	W07, K07
5.	Organizacja opieki psychiatrycznej	W05, K07
6.	Standardy i procedury mające zastosowanie w opiece nad chorym psychicznie	W04, K07
7.	Pielęgnowanie pacjentów w różnych stanach chorobowych (schizofrenia,	W02, K07



	depresja, uzależnienia).	
8.	Udział pielęgniarki w diagnostyce, terapii i rehabilitacji psychiatrycznej	W08, K07
9.	Metodyka gromadzenia danych o pacjencie chorym psychicznie	U01, K01-K06
10.	Psychoedukacja pacjentów w zakresie chorób psychicznych (schizofrenia, depresja i uzależnienia)	U02, K01-K06
11.	Profilaktyka chorób psychicznych z uwzględnieniem czynników środowiskowych	U03, K01-K06
12.	Dokonywanie oceny podejmowanych działań oraz forma ich dokumentowanie w obowiązującej dokumentacji pacjenta	U04, K01-K06
13.	Postępowanie w przypadku wystąpienia powikłań po zastosowaniu leków psychotropowych	U05, K01-K06
14.	Prowadzenie psychoprofilaktyki w zakresie chorób psychicznych z udziałem pacjenta i jego rodziny	U06, K01-K06
15.	Współpraca z zespołem terapeutycznym	U07, K01-K06
16.	Udział w badaniach diagnostycznych	U08, K01-K06
17.	Podawanie leków różnymi drogami na zlecenie lekarza	U09, K01-K06
<b>Lp</b>	<b>Tematyka zajęć- zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe</b>	<b>Symbol efektów uczenia się</b>
18.	Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celów i planu opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej.	U01, K01, K02, K03, K04, K06, K07
19.	Pielęgnowanie chorego w różnych stanach chorobowych m.in. depresji, schizofrenii, zespołach uzależnień	U01, U03, U04, K01, K02, K03, K04, K05, K07
20.	Podawanie leków różną drogą na zlecenie lekarza lub samodzielnie	U05, U09, K01, K02, K03, K04, K06
21.	Asystowanie lekarzowi podczas badań diagnostycznych	U08, K01-K04
22.	Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta jej dynamiki i zmian zachodzących w realizowaniu opieki pielęgniarskiej	U01, U04, K01-K04
23.	Prowadzenie profilaktyki powikłań występujących w przebiegu chorób psychicznych	U01-U03, K01-K04
24.	Prowadzenie rozmowy terapeutycznej z chorym i jego rodziną w zakresie samoopieki	U01, U06, U07, K01-K07

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, rozwiązywanie zadań problemowych, symulacje sytuacji, praca w grupach, praca indywidualna):

**Studia stacjonarne / studia niestacjonarne:**

- wykład,
- wykład konwersatoryjny,
- klasyczna metoda problemowa,
- dyskusja dydaktyczna,
- analiza indywidualnego przypadku,
- burza mózgów.

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami,
- przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu.

**LITERATURA PODSTAWOWA:**

1. Jarema M., *Psychiatria, podręcznik dla studentów*, wyd. PZWL, Warszawa 2016.
2. Kiejnia A., Małyszczak K., *Psychiatria podręcznik akademicki*, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, Wrocław 2016.
3. Wilczek-Rużyczka E. (red.), *Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego*, wyd. PZWL, Warszawa 2019.
4. *Pielęgniarstwo psychiatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych*, Górna K., Jaracz K., Rybakowski J., PZWL, Warszawa 2016.



**METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA STUDIÓW STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH:**

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach (praca w grupach, dyskusja, wypowiedzi ustne itp.)	Praca pisemna	Zadania domowe	Inne (należy wpisać jakie)
W01-W08		x			x			
U01-U09		x			x			
K01-K07		x			x			

**KRYTERIA OCENY:**

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje



Filia w Warszawie

Kierunek: pielęgniarstwo (pomostowe, ścieżka B)

Profil: praktyczny

Stopień studiów: pierwszy

Nazwa przedmiotu: **Mechanizmy działania leków, wypisywania recept i zleceń na leki oraz substancje spożywcze specjalnego przeznaczenia**

Rok akademicki: 2025/2026

Język wykładowy: polski

Zalecany semestr studiów: II

Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie

#### LICZBA PUNKTÓW ECTS I ICH ROZKŁAD Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY STUDENTA:

Forma zajęć / Praca własna	Liczba godzin
	Studia stacjonarne / Studia niestacjonarne
Wykład	10
Ćwiczenia	15
Symulacja medyczna	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	
Praca własna studenta	
<b>RAZEM</b>	<b>25</b>

#### WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość podstaw farmakologii i farmakoterapii

#### CELE PRZEDMIOTU

Zapoznanie studenta z ogólnymi pojęciami z zakresu farmakologii ogólnej i receptury.  
Zapoznanie studenta z podstawowymi grupami leków – ich zastosowaniami, mechanizmami działania, przeciwwskazaniami, działaniami niepożądanymi, interakcjami i zasadami dawkowania – szczególnie z lekami, które absolwenci pielęgniarstwa mogą ordynować samodzielnie.  
Zapoznanie studenta z zasadami stosowania leków u szczególnych grup pacjentów.  
Zapoznanie studenta ze źródłami rzetelnej wiedzy o lekach.  
Nauczenie studenta zapisywania recept na leki, substancje lecznicze i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

#### EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol efektów uczenia się	Opis zamierzonych efektów uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie</b>		
W01	podstawowe zasady farmakoterapii;	A.W20.
W02	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;	A.W21.
W03	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	A.W23.
W04	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.W24.
<b>W zakresie umiejętności student potrafi</b>		
U01	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz różnych stanach klinicznych;	A.U7.
U02	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	A.U8.
U03	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.U9.



U04	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;	A.U10.
<b>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do</b>		
K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7.

#### TREŚCI PROGRAMOWE

Lp.	Treści programowe	Symbol efektów uczenia się
1.	Podstawy farmakologii ogólnej, farmakodynamiki i farmakokinetyki.	W01, W02, W03, W04, U01
2.	Źródła informacji o lekach oraz ich działaniach niepożądanych.	W01, U02, K01
3.	Farmakoterapia w szczególnych grupach pacjentów.	W03, W04, K01
4.	Podstawy prawne w zakresie refundacji środków spożywczych.	W02, U03, U04, K01
5.	Podstawy prawne regulujące finansowanie produktów leczniczych w Polsce.	W04, U02, U03, U04, K01
6.	Zasady prawidłowego wystawiania recept i zleceń przez pielęgniarki.	W04, U02, U03, U04, K01
7.	Zasady zawierania umów z Narodowym Funduszem Zdrowia na wystawianie recept refundowanych.	W04, U02, U03, U04, K01
8.	Uprawnienia w zakresie kontynuacji zlecenia leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i odpowiedzialność zawodowa.	W04, U02, U03, U04, K01
9.	Praktyczne wypisywanie recept uwzględniające dane związane z identyfikacją pacjenta, płatnika i osoby kontynuującej zlecenie.	W04, U02, U03, U04, K01
10.	Wystawianie recept na środki spożywcze.	W04, U02, U03, U04, K01
11.	Zastosowanie środków spożywczych, które może kontynuować pielęgniarka w konkretnej sytuacji bio-psycho-społecznej pacjenta.	W04, U02, U03, U04, K01

**METODY KSZTAŁCENIA** (do wyboru: wykład, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, analiza indywidualnego przypadku, metoda projektowa, metoda warsztatowa, Symulacja medyczna, burza mózgów, techniki dramowe, inne)

- wykład
- dyskusja dydaktyczna
- analiza przypadków klinicznych

**PRACA INDYWIDUALNA STUDENTA** (do wyboru: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i/lub dodatkowymi materiałami; Przygotowanie prac zaliczeniowych; Przygotowanie, realizacja i ewaluacja projektów; Przygotowanie się do zaliczenia i/lub egzaminu; Inne formy pracy własnej w ramach przedmiotu, jakie?)

- Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i dodatkowymi materiałami
- Przygotowanie się do zaliczenia
- Samodzielne rozwiązywanie zadań -wypisywanie recept

#### LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Buczko W., Danysz A., *Kompendium farmakologii i farmakoterapii. Farmakologia Danysza*, wyd. Edra Urban & Partner, 2016.
2. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kilańska D., *Ordynowanie leków i wypisywanie recept - przewodnik dla pielęgniarek i położnych*, wyd. edumetriq, 2016.

#### LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Rajtar-Cynke G. *Farmakologia*, wyd. PZWL, 2015.
2. Berezińska M., Wiktorowska-Owczarek A. *Farmakologia w zadaniach. Receptura i postaci leków*, wyd. PZWL, 2018.

#### NETOGRAFIA:

1. [www.urpl.gov.pl](http://www.urpl.gov.pl)
2. [www.leki-informacje.pl](http://www.leki-informacje.pl)
3. <https://www.pharmindex.pl>
4. <https://indeks.mp.pl>



## METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Efekt uczenia się	Metoda weryfikacji efektów uczenia się							
	Egzamin ustny	Zaliczenie na ocenę	Kolokwium	Projekt	Aktywność na zajęciach	Praca pisemna	Zadania e-learningowe	Sprawdzian umiejętności praktycznych
W01-W06		x			x	x		x
U01-U04		x			x	x		x
K01					x	x		x

## KRYTERIA OCENY

Efekt uczenia się	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 3,5	Na ocenę 4	Na ocenę 4,5	Na ocenę 5
<b>Wiedza</b>	0%-59,99%	60%-74,99%	75%-79,99%	80%-88,99%	89%-94,99%	95%-100%
<b>Umiejętności</b>	Nie posiada wymienionych umiejętności	W dostateczny sposób opanował wymienione umiejętności	Dość dobrze opanował wymienione umiejętności	Dobrze opanował wymienione umiejętności	W znacznym stopniu opanował wymienione umiejętności	Bardzo dobrze opanował wymienione umiejętności
<b>Kompetencje</b>	Nie posiada wymienionych kompetencji	W dostateczny sposób opanował wymienione kompetencje	Dość dobrze opanował wymienione kompetencje	Dobrze opanował wymienione kompetencje	W znacznym stopniu opanował wymienione kompetencje	Bardzo dobrze opanował wymienione kompetencje